

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

Commission de l'Énergie, de l'Environne-
ment et du Climat

Commissie voor Energie, Leefmilieu en Kli-
maat

Mardi

13-06-2023

Après-midi

Dinsdag

13-06-2023

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurd papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Questions jointes de	1
- Catherine Fonck à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'approbation du Plan de développement fédéral d'Elia" (55036822C)	1
- Malik Ben Achour à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le Plan de développement fédéral 2024-2034 d'Elia" (55037241C)	1
- Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation des tarifs nets d'Elia à la suite du Plan de développement 2024-2034" (55037246C)	1
<i>Orateurs: Catherine Fonck, présidente du groupe Les Engagés, Malik Ben Achour, Thierry Warmoes, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie</i>	
Questions jointes de	8
- Georges Dallemagne à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'étude menée par le think tank international Ember" (55036975C)	8
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'exploitation à long terme de Doel 4 et Tihange 3" (55037064C)	8
<i>Orateurs: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie, Mathieu Bihet</i>	
Questions jointes de	9
- Mathieu Bihet à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La contribution de crise du secteur de l'énergie" (55037187C)	9
- Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La prolongation de la taxe sur les surprofits" (55037236C)	9
<i>Orateurs: Mathieu Bihet, Thierry Warmoes, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie, Bert Wollants</i>	
Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La Boucle du Hainaut" (55037010C)	13
<i>Orateurs: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie</i>	
Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La standardisation des éoliennes telle que proposée par le secteur éolien néerlandais" (55037063C)	15
<i>Orateurs: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie</i>	
Questions jointes de	18
- Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La fin du tarif social" (55037251C)	18
- Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La réforme du tarif social" (55037260C)	18
<i>Orateurs: Thierry Warmoes, Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie</i>	
Question de Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La visite de travail de trois jours effectuée par la ministre en Norvège" (55037259C)	20

INHOUD

Samengevoegde vragen van	1
- Catherine Fonck aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De goedkeuring van het Federaal Ontwikkelingsplan van Elia" (55036822C)	1
- Malik Ben Achour aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034 van Elia" (55037241C)	1
- Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stijging van de nettarieven van Elia door het Ontwikkelingsplan 2024-2034" (55037246C)	1
<i>Sprekers: Catherine Fonck, voorzitter van de Les Engagés-fractie, Malik Ben Achour, Thierry Warmoes, Tinne Van der Straeten, minister van Energie</i>	
Samengevoegde vragen van	8
- Georges Dallemagne aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De studie van de internationale denktank Ember" (55036975C)	8
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De langetermijnuitbating van Doel 4 en Tihange 3" (55037064C)	8
<i>Sprekers: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, minister van Energie, Mathieu Bihet</i>	
Samengevoegde vragen van	9
- Mathieu Bihet aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De crisisbijdrage van de energiesector" (55037187C)	9
- Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De verlenging van de overwinstaks" (55037236C)	9
<i>Sprekers: Mathieu Bihet, Thierry Warmoes, Tinne Van der Straeten, minister van Energie, Bert Wollants</i>	
Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De Boucle du Hainaut" (55037010C)	13
<i>Sprekers: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, minister van Energie</i>	
Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De standaardisatie van windmolens zoals voorgesteld door de Nederlandse windsector" (55037063C)	15
<i>Sprekers: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, minister van Energie</i>	
Samengevoegde vragen van	18
- Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stopzetting van het sociaal tarief" (55037251C)	18
- Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De hervorming van het sociaal tarief" (55037260C)	18
<i>Sprekers: Thierry Warmoes, Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten, minister van Energie</i>	
Vraag van Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het driedaagse werkbezoek van de minister aan Noorwegen" (55037259C)	20

Orateurs: Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie

Sprekers: Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten, minister van Energie

Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'étude relative à la zone de dépôt des offres en mer" (55037289C) 22

Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het onderzoek naar de offshore biedzone" (55037289C) 22

Orateurs: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie

Sprekers: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, minister van Energie

Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'autoroute de l'hydrogène" (55037291C) 24

Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De waterstofsnelweg" (55037291C) 24

Orateurs: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie

Sprekers: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, minister van Energie

Question de Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le Fonds de transition énergétique" (55037299C) 26

Vraag van Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het Energietransitiefonds" (55037299C) 26

Orateurs: Kim Buyst, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie

Sprekers: Kim Buyst, Tinne Van der Straeten, minister van Energie

Commission de l'Énergie,
de l'Environnement et du ClimatCommissie voor Energie, Leefmilieu
en Klimaat

du

van

MARDI 13 JUIN 2023

DINSdag 13 JUNI 2023

Après-midi

Namiddag

De behandeling van de vragen vangt aan om 16.44 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer Christian Leysen.

Le développement des questions commence à 16 h 44. La réunion est présidée par M. Christian Leysen.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De teksten die in cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

01 Questions jointes de

- Catherine Fonck à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'approbation du Plan de développement fédéral d'Elia" (55036822C)

- Malik Ben Achour à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le Plan de développement fédéral 2024-2034 d'Elia" (55037241C)

- Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'augmentation des tarifs nets d'Elia à la suite du Plan de développement 2024-2034" (55037246C)

01 Samengevoegde vragen van

- Catherine Fonck aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De goedkeuring van het Federaal Ontwikkelingsplan van Elia" (55036822C)

- Malik Ben Achour aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034 van Elia" (55037241C)

- Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stijging van de nettarieven van Elia door het Ontwikkelingsplan 2024-2034" (55037246C)

01.01 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la ministre, je souhaite vous interroger sur un point particulier de ce Plan de développement 2024-2034 d'Elia. En effet, vous en avez approuvé la version définitive par un arrêté que vous avez signé.

Je voudrais aborder les pages 300 et 301 de ce Plan de développement qui décrit le projet de la Boucle du Hainaut. Je ne rappellerai pas le contexte ni les emplacements, etc. Ce qui m'interpelle, c'est que ce Plan de développement d'Elia ferme manifestement la porte à un enfouissement total de la ligne. Par ailleurs, il affirme que le choix du courant alternatif est la seule solution technologique raisonnable.

Ces points m'interpellent particulièrement. Le gouvernement wallon s'est exprimé à plusieurs reprises pour dire qu'il voulait analyser le projet initial mais également les alternatives, dont l'enfouissement partiel et complet de la ligne via l'utilisation du courant continu. Il s'agit là du projet alternatif présenté et porté notamment par REVOLHT mais également par quatorze communes concernées par la Boucle du Hainaut.

Il s'agit là d'un fameux couperet pour les espoirs des citoyens, au regard de la position unanime des quatorze communes concernées. Cela semble en effet être un *niet*. Cette position est d'ailleurs contradictoire

01.01 Catherine Fonck (Les Engagés): U hebt bij besluit de definitieve versie van het Ontwikkelingsplan 2024-2034 van Elia goedgekeurd. Ik wil het over het project 'Boucle du Hainaut' hebben. In dat plan wordt de mogelijkheid van een ondergrondse lijn uitgesloten en wordt er voor wisselstroom als de enige redelijke oplossing gepleit.

De Waalse regering heeft echter verklaard dat ze niet alleen het initiële project wil onderzoeken, maar ook de alternatieven, waaronder de gedeeltelijke en volledige ingraving van de lijn via het gebruik van gelijkstroom. Dat is het plan dat door de vzw Revolht en veertien Hene-gouwse gemeenten gesteund wordt.

par rapport à la communication du gouvernement wallon. Je voudrais dès lors voir clair.

Madame la ministre, votre approbation de ce Plan, en tant que ministre d'un gouvernement – les partis étant les mêmes au fédéral et à la Région –, condamne-t-elle les alternatives, à savoir l'enfouissement complet et l'utilisation du courant continu?

Cette décision a-t-elle été concertée avec les autres niveaux de pouvoir? Je trouve qu'il y aujourd'hui un double discours de la part des partis qui sont au gouvernement wallon qui ne disent pas la même chose que les mêmes partis présents au niveau du gouvernement fédéral. J'appelle dès lors à ce qu'il y ait vraiment un devoir de vérité et d'honnêteté pour l'ensemble des citoyens. J'ose espérer des réponses claires à mes questions.

01.02 Malik Ben Achour (PS): *Le 5 mai, vous avez approuvé le Plan de développement fédéral d'Elia, lequel fixe les investissements qui seront réalisés sur la période 2024-2034 sur le réseau de transport d'électricité. Le 6 juin, le CEO d'Elia a été auditionné par notre assemblée, une audition lors de laquelle un certain nombre de précisions nous ont été fournies sur le sujet.*

1. Les investissements prévus par Elia ont un coût estimé à 7,2 milliards d'euros pour la période 2024-2027, un coût qui pourrait entraîner selon la CREG « au moins un doublement des tarifs du réseau de transport sur une période de 10 ans ». Le montant de 40 euros supplémentaires sur la facture annuelle d'un ménage moyen a été mentionné dans la presse. Pour les entreprises énergivores d'électricité (100 GWh par an), le supplément pourrait atteindre plus de 400.000 euros. Pouvons-nous avoir votre retour sur ce point? Qu'est-il ressorti des discussions avec Elia sur ce point? Une évaluation a-t-elle été réalisée?

2. La CREG a la possibilité de s'opposer aux coûts jugés « déraisonnables » d'Elia. Pouvons-nous avoir des informations sur les discussions entretenues entre le gestionnaire et le régulateur à ce propos? En septembre 2022, la CREG avait estimé le coût des investissements d'Elia à 6,6 milliards. La semaine dernière, le montant de 7,2 milliards a été confirmé. Comment expliquer cette différence? Quel est l'avis de la CREG sur ce dernier montant?

3. De nouveaux investissements sont prévus après 2027, les projets Nautilus et Triton Link notamment. Quel impact pourraient-ils avoir sur la facture de nos concitoyens?

4. En ce qui concerne le Triton Link, le projet d'interconnexion entre les îles énergétiques danoises et belges, Elia aurait recommandé de « conditionner sa réalisation à l'obtention d'un subside européen » - le bien-être économique de ce projet pour le consommateur belge n'étant actuellement pas suffisant. Nous avons appris dans la presse que la mise sous cloche de ce projet serait effectivement une possibilité. Pouvons-nous avoir votre position sur ce point?

5. Enfin, Elia indique que les projets d'interconnexion & l'île Princesse Elisabeth pourraient entraîner une baisse du prix de gros de l'électricité pour les consommateurs belges de 15 à 25%. Sous quelles échéances une telle baisse pourrait-elle survenir, et selon quelles conditions?

Met het Federaal Ontwikkelingsplan lijkt men dus komaf te maken met die alternatieven. Zo gaat men in tegen de wil van de bevolking.

Houdt uw goedkeuring van dat plan in dat alternatieven zoals een volledige ingraving en gelijkstroom van tafel geveegd zijn? Werd er overleg gepleegd met de andere beleidsniveaus? Bij een aantal partijen die zowel in de Waalse als in de federale regering zitten, is het narratief behoorlijk schizofreen: de partijen in de ene regering zeggen niet hetzelfde als dezelfde partijen in de andere regering. Ik zou graag de waarheid horen!

01.02 Malik Ben Achour (PS): *Op 5 mei hebt u het Federaal Ontwikkelingsplan van Elia goedgekeurd. Daarin worden de investeringen in het elektriciteitstransmissienet voor de periode 2024-2034 vastgesteld. Op 6 juni vond er een hoorzitting plaats met de CEO van Elia.*

Voor de periode 2024-2027 worden de geplande investeringen geraamd op 7,2 miljard euro, wat volgens de CREG in 10 jaar tijd tot een verdubbeling van de transmissienettarieven zou kunnen leiden. Volgens de pers zou een gemiddeld gezin hierdoor jaarlijks 40 euro extra betalen, en bedrijven die veel energie verbruiken zelfs 400.000 euro extra. Wat is uw standpunt? Wat was het resultaat van de gesprekken met Elia? Vond er een evaluatie plaats?

De CREG kan zich verzetten tegen kosten van Elia die als onredelijk hoog beschouwd worden. Hoe staat het met de gesprekken met de regulator?

In september 2022 raamde de CREG de investeringen van Elia op 6,6 miljard euro. Hoe verklaart u dat verschil? Wat is de mening van de CREG? Wat zal de impact zijn van de investeringen die voor de periode na 2027 gepland zijn?

Elia zou geadviseerd hebben om de realisatie van het project Triton-Link afhankelijk te maken van het

verkrijgen van een Europese subsidie. Volgens de pers zou het project mogelijkswijs in de koelkast gestopt worden. Wat is uw standpunt?

Elia stelt dat de groothandelsprijs voor elektriciteit door de interconnectieprojecten en het Prinses Elisabeth Eiland met 15 à 25 % zouden kunnen dalen. Wanneer zou die daling een feit kunnen zijn en onder welke voorwaarden?

01.03 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, u hebt recent het ontwikkelingsplan 2024-2034 van Elia goedgekeurd. Wij hadden daarover vorige week een hoorzitting met de CEO van Elia, de heer Chris Peeters. Het plan is goed voor 7,2 miljard euro investeringen in de periode 2024-2027. De heer Peeters gaf aan dat hij zelf schrok van het bedrag. Op zich is dat bedrag niet zo verwonderlijk. Het gaat immers over grote werken.

Ik heb begrepen dat het bedrag van 7,2 miljard euro enigszins moet worden genuanceerd, vermits, indien ik het goed heb begrepen, de subsidies niet van dat bedrag zijn afgetrokken. De heer Peeters gaf mee dat het gaat over subsidies voor het eiland, voor de TritonLink en voor versterking aan de Franse grens. Ze zijn nog niet goedgekeurd, maar zouden, indien ze worden goedgekeurd, een op een naar de consument gaan. Hij noemt dat een *pass-through* naar de consument. Het blijft echter een aanzienlijk bedrag, dat normaal gezien via de nettarieven van Elia en dus via de energiefactuur van de mensen moet worden betaald.

Eind 2022 waarschuwde de CREG al dat de tarieven van Elia op een termijn van tien jaar zouden kunnen verdubbelen door de miljardeninvesteringen in de versterking van het net. Vandaag weten wij dat een gemiddeld gezin per jaar ongeveer 35 euro transmissiekosten aan Elia betaalt.

Ik heb de vraag natuurlijk ook aan de heer Peeters gesteld en hij was relatief open over de impact op de prijs. Hij zei, ten eerste, dat de kostprijs in een overleg tussen de regulator en de gereguleerde wordt vastgelegd en dat de regulator beslist en, ten tweede, dat dit in principe mechanisch wordt verrekend in de tarifaire structuur. Hij zei verder dat de verdeling van doelgroepen, bedrijven en individuen een politieke beslissing is en dat dit voor Elia eigenlijk niet uitmaakt en dat de politiek via verdeelsleutels en mechanismes moet beslissen wat via de factuur en wat via andere wegen zou kunnen gaan. Het rapport is nog niet beschikbaar, maar ik lees het zoals ik het heb genoteerd.

Ik wil duidelijk zeggen dat wij de noodzaak van die massale investeringen in netversterking, trouwens niet alleen van de hoogspanning, maar ook bij de distributeurs, wat de kostprijs nog zal verhogen, niet in twijfel trekken. Die zijn duidelijk nodig, maar wij gaan er niet mee akkoord dat die via de energiefactuur door de consumenten moet worden gefinancierd. Wij hebben u daarover al van bij het begin ondervraagd. De laatste keer was 10 januari, maar toen was het plan nog niet goedgekeurd. Vandaag is dat wel het geval, dus wil ik van u vernemen hoeveel de nettarieven van Elia stijgen als gevolg van het goedgekeurde plan. Hoeveel zal dat een gemiddeld gezin extra per jaar kosten? Wij vinden

01.03 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): La ministre a récemment approuvé le Plan de développement 2024-2034 d'Elia. Un montant de 7,2 milliards d'euros d'investissements a été inscrit pour 2024-2027, mais il comprend apparemment aussi les subventions pour l'île, le projet TritonLink et le renforcement à la frontière française. En cas d'approbation, ce montant irait directement aux consommateurs, mais il devrait toujours être payé par le biais des tarifs de réseau et donc de la facture d'énergie de nos concitoyens. Fin 2022, la CREG a déjà averti que les tarifs d'Elia pourraient doubler en dix ans. À l'heure actuelle, un ménage moyen paie environ 35 euros de frais de transport à Elia.

Le CEO d'Elia, M. Peeters, a déclaré que le coût serait fixé dans le cadre d'une concertation entre le régulateur et le régulé, que le régulateur décidait et que ce coût serait en principe répercuté mécaniquement sur la structure tarifaire. Dorénavant, le monde politique doit décider, à l'aide de clés de répartition et de mécanismes, de la part à régler par le biais de la facture et de la part à régler par d'autres moyens.

Nous estimons également que les investissements massifs dans le renforcement du réseau sont nécessaires, mais nous ne voulons pas qu'ils soient financés par les consommateurs. Dans quelle mesure les tarifs de réseau d'Elia augmentent-ils à la suite de l'approbation du plan? Quel sera le coût supplémentaire annuel pour un

dat dit via de begroting moet worden gefinancierd en niet via de factuur. Bent u het daarmee eens? Kijkt u naar alternatieve financieringsopties? Ik heb het dan niet over bijvoorbeeld de Europese subsidies, wat is uw visie over hoe en door wie de factuur dan moet worden gedragen?

01.04 Tinne Van der Straeten, ministre: Monsieur le président, chers collègues, en effet, le 5 mai dernier, j'ai approuvé par arrêté ministériel le Plan de développement fédéral 2024-2034.

Monsieur Ben Achour, monsieur Warmoes, vous m'interrogez sur le coût des investissements compris dans ce Plan de développement fédéral et sur leur effet sur la facture. En effet, comme vous l'indiquez, et comme le gestionnaire de réseau vous l'a expliqué la semaine dernière, Elia prévoit des investissements de 7,2 milliards d'euros au cours de la prochaine période. Cela représente une augmentation par rapport au plan d'investissement de la période précédente. Plusieurs facteurs sont à l'origine de cela: des investissements importants dans la production d'énergie renouvelable terrestre et marine, ainsi que dans l'électrification des transports et de l'industrie. De plus, l'inflation élevée, l'augmentation considérable des coûts des matériaux et la hausse des coûts du personnel ont également un impact sur cette augmentation.

Conformément à la loi, la CREG surveille les dépenses liées à la réalisation de ces investissements et évalue la justification et la nécessité de ces dépenses. Elia soumet une proposition de financement à la CREG tous les quatre ans. La proposition que le gestionnaire de réseau a soumise en mai comprend une demande d'augmentation des tarifs. Nous constatons d'ailleurs les mêmes évolutions dans nos pays voisins. Les prix de l'électricité augmentent presque partout et la part du réseau de transmission dans les prix est également similaire dans tous les pays.

La CREG traite actuellement la proposition tarifaire récemment soumise par le gestionnaire de réseau de transport (GRT) suivant la procédure appropriée et ne souhaite pas communiquer à l'heure actuelle afin de ne pas perturber ou influencer le processus.

Monsieur Ben Achour, vous m'avez également posé une question sur l'impact des projets Nautilus et Triton Link.

En complément de ma précédente réponse, je tiens à préciser qu'au moment de l'approbation du Plan de développement fédéral, j'ai expressément demandé que le GRT travaille sur une mise à jour de l'analyse coûts-avantages du projet Nautilus, au cas où le contexte sociétal ou les conditions du marché évolueraient et auraient un impact sur cette analyse.

En ce qui concerne TritonLink, on est en train de trouver des sources de financement externe telles que des subventions européennes afin d'obtenir une analyse coûts-avantages positif pour la Belgique. En effet, les bénéfices de la connexion Triton ne se limitent pas seulement au Danemark et à la Belgique; ils concernent également plusieurs autres États membres de l'Union européenne, notamment l'Allemagne. Il est donc logique que non seulement les bénéfices, mais aussi les coûts du projet soient partagés par plus de parties que celles qui ont pris l'initiative de réaliser cette connexion.

La baisse du prix de gros de l'électricité pour les consommateurs

ménage moyen? La ministre est-elle disposée à financer cette augmentation en dehors de la facture?

01.04 Minister **Tinne Van der Straeten**: Op 5 mei heb ik inderdaad het Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034 goedgekeurd.

Elia plant investeringen ten belope van 7,2 miljard euro, dat is een stijging ten opzichte van het investeringsplan voor de vorige periode. Dat is het gevolg van belangrijke investeringen in de onshore en offshore productie van hernieuwbare energie en in de elektrificatie van het transport en de industrie. De hoge inflatie en de toegenomen materiaal- en personeelskosten hebben ook een impact.

De CREG houdt toezicht op de uitgaven die met de uitvoering van die investeringen verband houden en beoordeelt of ze gerechtvaardigd en noodzakelijk zijn. Om de vier jaar legt Elia een financieringsvoorstel voor. Het in mei door de netbeheerder voorgelegde voorstel omvat een verzoek tot tariefverhoging.

In onze buurlanden stellen we een soortgelijke verhoging vast: overal stijgen de elektriciteitsprijzen. Het aandeel van het transmissienet in de prijs is in alle landen ongeveer even groot. De CREG onderzoekt momenteel het voorgelegde voorstel en wenst daar op dit ogenblik geen verdere uitspraken over te doen.

Ik had de TNB gevraagd een bijgewerkte kosten-batenanalyse voor het Nautilusproject te verstrekken voor het geval dat de marktomstandigheden die analyse zouden beïnvloeden.

Voor TritonLink is men op zoek naar financiering, met name Europese financiering, want verscheidene EU-lidstaten zullen voordeel trekken van die verbinding.

De daling van de groothandelsprijs voor elektriciteit voor de Belgen

belges, suite à la réalisation des interconnecteurs et l'île énergétique, est propre à une plus grande intégration des énergies renouvelables dans le système de marché, étant donné que leur coût marginal est zéro ou proche de zéro et que le système de prix marginal en dépend fortement. Plus il y a de corrélations entre l'indisponibilité de l'énergie renouvelable en Belgique et la disponibilité dans les pays interconnectés, plus l'effet des interconnexions sur le prix est important.

En ce qui concerne l'île Princesse Elisabeth, il s'agit de pouvoir être en mesure d'acheminer autant que possible l'énergie éolienne en mer bon marché vers la terre ferme. L'île elle-même permet également des interconnexions avec des pays où d'importants projets d'éoliennes en mer sont en cours. Ainsi, cet ensemble de l'île Princesse Elisabeth et de ses interconnexions y afférentes augmentera considérablement l'accès à l'énergie éolienne bon marché.

En ce qui concerne le projet de Boucle du Hainaut, le projet est décrit comme une liaison aérienne en courant alternatif partiellement enterrable. Ceci a été la solution proposée par les gestionnaires de réseau dès le début.

Permettez-moi de faire référence au débat que nous avons mené ici autour de ce même sujet en mars de cette année. Je vous ai expliqué que les gestionnaires de réseau, le gouvernement flamand et le gouvernement wallon avaient déjà, chacun de leur côté, fait analyser cette question technologique par de nombreux experts externes, nationaux et internationaux, et ceci à plusieurs reprises.

Toutes ces études sont arrivées à la même conclusion, à savoir que Ventilis et la Boucle du Hainaut doivent être réalisés en courant alternatif, ce qui veut dire en ligne aérienne partiellement enterrable. Le choix technologique et la décision sur le tracé de la Boucle du Hainaut restent une compétence régionale, et je la respecte.

En revanche, je déplore la décision du gouvernement wallon de demander au bureau d'études en charge du rapport sur les incidences environnementales d'analyser les alternatives dont l'enfouissement complet de la ligne, via l'utilisation du courant continu, étant donné que cette analyse, à mon avis, ne générera pas de nouvelles perspectives technologiques ou découvertes en plus des dizaines d'études déjà réalisées.

Au contraire, elle ne fera que donner de faux espoirs aux citoyens, alors qu'ils éprouvent précisément un besoin urgent de clarté et de dissipation des incertitudes.

Ten slotte, de laatste vraag over de financiering van de investeringen via de energiefactuur. Uiteraard is de financiering van de investeringen een bezorgdheid. Ik deel bovendien uw streven om de lasten niet zonder nadenken op de factuur van de burgers te leggen. Ik streef als minister van Energie naar een rechtvaardige en groene energietransitie. De voorgestelde investeringen hebben een significant prijskaartje, uiteraard, maar ze betalen zich over enkele jaren terug. Ik heb zonet al

dankzij de interconnectoren en het energie-eiland werkt een grotere integratie van hernieuwbare energiebronnen in de hand, aangezien de marginale kosten ervan nihil zijn en het systeem van de marginale prijs ervan afhangt.

Hoe groter de correlatie tussen de onbeschikbaarheid van hernieuwbare energie bij ons en de beschikbaarheid ervan in de geïnterconnecteerde landen, des te meer invloed zal de interconnectie op de prijs hebben.

Voor het Prinses Elisabetheiland gaat het over het vervoer van goedkope windenergie naar het vasteland. Dankzij het eiland kunnen er interconnecties met landen die omvangrijke windenergieprojecten ontwikkelen tot stand gebracht worden.

Het project Boucle du Hainaut behelst een bovenleiding met wisselstroom, die gedeeltelijk ondergronds aangelegd kan worden. Dat was de oplossing die de netbeheerder van bij aanvang voorgesteld had. De netbeheerder, de Vlaamse regering en de Waalse regering hebben elk adviezen gevraagd aan talrijke onafhankelijke experts en zij bevelen allemaal die oplossing aan. De keuze met betrekking tot de technologie en het tracé ressorteert onder de bevoegdheid van de gewesten en ik respecteer die.

Ik betreur evenwel het verzoek van de Waalse regering om de alternatieven, zoals het volledig ondergronds aanleggen van de leiding middels het gebruik van gelijkstroom, te bestuderen. Zo'n studie zou niet tot nieuwe inzichten leiden, maar valse hoop bij de burgers en de gemeenten wekken.

En tant que ministre de l'Énergie, je m'efforce de réaliser une transition énergétique juste et verte, en évitant que les charges soient répercutées à la légère sur nos concitoyens. Les investissements nécessaires ont un coût, mais celui-ci

toegelicht dat de doelstelling is zo veel als mogelijk goedkope, hernieuwbare energie op het net te brengen. Wind op zee is de goedkoopste manier van energieproductie. Dat is met de netinvesteringskosten inbegrepen. De kostprijs van uitstel, van vertraging of van verlenging van andere, grotere, oudere technologieën is vele malen hoger. Ook niets doen is vele malen duurder. Op korte termijn zorgen deze investeringen bovendien voor extra werkgelegenheid, een betere bevoorradingszekerheid en een efficiëntiewinst. Ook dat zijn winsten waarvan iedereen in de maatschappij kan meegenieten.

Uiteraard blijven we er steeds voor zorgen dat de druk op de nettarieven zo klein mogelijk blijft. Voor de realisatie van het energie-eiland heb ik gezorgd voor een bijdrage van 100 miljoen euro in het kader van het Europees herstel- en relancefonds. Voor de Triton Link sta ik erop dat er gezocht wordt naar externe financieringsmiddelen via het Europese niveau. Uiteraard blijven wij ons inzetten om een evenwicht te vinden tussen het waarborgen van de nodige financiering voor duurzame projecten die op lange termijn de elektriciteitsprijzen zullen drukken en het vermijden van een onevenredige druk op de factuur voor de burgers. Hier spreken we nu over elektriciteit, maar dit hebben we net ook besproken in het kader van het amendement op de waterstofwet, waar ook een aantal van de investeringen die nodig zijn, gedragen worden door enerzijds Europese middelen en anderzijds Belgische middelen om ook daar de druk op de tarieven zo klein mogelijk te maken.

peut être récupéré en quelques années. L'éolien en mer est le mode de production d'énergie le plus économique, même en tenant compte des coûts d'investissement dans le réseau. Les coûts liés à un report ou à une prolongation d'anciennes technologies sont beaucoup plus élevés. De surcroît, les investissements créent des emplois supplémentaires, améliorent la sécurité d'approvisionnement et permettent de réaliser des gains d'efficacité. Cela profite à l'ensemble des membres de notre société.

Pour limiter autant que possible la pression sur les tarifs de réseau, je peux faire appel à une contribution de 100 millions d'euros issue du Fonds européen pour la reprise et la résilience. Je m'efforce également d'obtenir des moyens de financement externes par le biais de l'échelon européen pour le projet Triton Link.

Bref, nous continuons de rechercher un bon équilibre entre la garantie du financement nécessaire pour les projets durables planifiés et l'évitement d'une augmentation disproportionnée de la facture d'énergie. Nous faisons d'ailleurs de même pour les investissements dans l'hydrogène.

01.05 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la ministre, vous avez flingué ici le gouvernement wallon dans le dossier de la Boucle du Hainaut en balayant d'un revers de la main toute analyse complémentaire qui pourrait être produite.

Sur le Plan de développement d'Elia, je dispose de la note du gouvernement wallon du 11 janvier dernier et je regarde mes collègues du PS, du MR – tout comme je pourrais évidemment regarder ceux d'Ecolo. Le gouvernement wallon a validé ce Plan de développement et l'a notifié au gouvernement fédéral, sans émettre aucune remarque relative au dossier de la Boucle du Hainaut. Ces doubles et triples discours sont terriblement désagréables et ne peuvent que provoquer non seulement de l'incompréhension mais surtout une totale perte de confiance de la part des citoyens.

Je vous entends dire aux communes qu'il faut faire A, au gouvernement wallon faire B et, ici, faire C – tout cela étant validé par le gouvernement fédéral. Vous savez quoi? Ce dossier représente un projet stratégique pour l'avenir énergétique du pays, qu'Elia veut pouvoir rendre effectif en 2030. Or, si nous souhaitons qu'il aboutisse, nous avons besoin de l'adhésion des citoyens. À défaut, nous risquons alors de voir des recours être introduits à chaque étape, de sorte que cette

01.05 Catherine Fonck (Les Engagés): U haalt de Waalse regering onderuit door elke aanvullende analyse te weigeren. Op 11 januari 2023 heeft de Waalse regering het Ontwikkelingsplan van Elia inderdaad gevalideerd, zonder enige opmerking over de Boucle du Hainaut te formuleren! Ik wend me tot de collega's van de PS, de MR en Ecolo. Door voortdurend met gespleten tong te spreken werkt u het verlies van vertrouwen van de burger alleen maar in de hand. Op gemeentelijk en gewestelijk niveau verdedigt u het een, op federaal niveau het ander...

Elia wil dat dit strategisch dossier in 2030 zijn beslag krijgt. Zonder draagvlak bij de burgers zouden de beroepsprocedures die in elke fase

date-butoir de 2030 sera compromise et, *de facto*, rendue impossible.

Il y a à la fois un besoin de cohérence entre les mêmes partis de différents gouvernements, un besoin d'un discours de vérité et un besoin d'entraîner l'adhésion de l'ensemble des citoyens concernés pour en faire un projet positif, ce qui est de votre responsabilité. Pour cela, on ne doit pas nécessairement fermer la porte à des alternatives.

Je me rappelle d'un dossier concernant une ligne à haute tension entre Cibly et Pâturages sur ma commune de Frameries. Elia nous avait dit qu'il était impossible de l'enterrer et, pour finir, ce dossier a été enterré. Quand Elia dit "non", cela ne signifie pas nécessairement, sur le plan politique, l'absence de possibilités et d'ouvertures.

Madame la ministre, je vous invite à rendre ce projet crédible et à obtenir l'adhésion des citoyens. J'insiste vraiment auprès des autres partis pour qu'ils ne proposent pas ce double voire triple jeu jusqu'après les élections. Ensuite, on nous dira qu'on n'a pas le choix.

La réalité, c'est qu'aujourd'hui, vous manipulez les citoyens d'une manière incroyable et totalement inacceptable sur le plan éthique. Battez-vous plutôt là où cela se passe, c'est-à-dire au niveau du gouvernement fédéral, pour effectivement avoir un enfouissement!

01.06 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour toutes vos réponses. La conclusion, c'est que la transition a un coût, comme la non-transition. La transition a un coût et c'est quelque chose qu'il va quand même falloir commencer à assumer. On ne connaît pas encore très bien l'ampleur de ce coût. Ce qu'on voit, c'est que le gouvernement fait les investissements nécessaires. Rappelons quand même qu'il ne sert à rien de développer de l'*offshore* si on n'est pas capable de ramener de l'électricité sur terre. Quand je dis cela, je ne juge pas la manière dont on doit le faire mais c'est un fait scientifique.

La transition a donc un coût et la question sera de savoir comment on répartit ce coût. Nous, socialistes, nous souhaitons que les réflexions nécessaires à une répartition juste du coût de la transition entre les ménages et les entreprises – selon leurs capacités – soient aussi menées en parallèle avec tout ce que nous faisons déjà pour le moment.

01.07 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Je vais embrayer sur mon collègue et camarade Ben Achour puisque j'irai un peu dans le même sens.

Madame la ministre, vous avez commencé par rappeler qu'il y a effectivement une augmentation importante des coûts à cause des investissements nécessaires. Je le réitère, pour nous, ces investissements sont nécessaires. Reste à déterminer qui va payer et là, vous avez donné un double message. D'abord, vous dites que partout en Europe, le prix de l'électricité augmente et qu'il y a une demande d'augmentation des tarifs réseau qui est traitée par la CREG – sous-entendu que si le prix de l'électricité augmente dans d'autres pays, cela se produira en Belgique aussi.

Mevrouw de minister, anderzijds zei u dat u ook bezorgd bent om de factuur van de consument en dat u de lasten niet zonder nadenken zult verhogen, omdat er een significant prijskaartje is. U wilt de druk op de nettarieven zo laag mogelijk houden. Dat is allemaal relatief vaag. U

dreigen ingediend te worden, ervoor kunnen zorgen dat de deadlines niet gehaald worden.

Partijen die in verschillende regeringen zitten, moeten meer coherent te werk gaan, maar als minister hebt u de verantwoordelijkheid om met een geloofwaardig en positief project een draagvlak te creëren bij de burgers. Dat betekent niet dat u alle alternatieven van tafel moet vegen. Na de verkiezingen zullen al die partijen zeggen dat we geen keuze hebben! U manipuleert de burgers terwijl u op federaal niveau de piste van een ingraving zou moeten verdedigen.

01.06 Malik Ben Achour (PS): Aan de transitie hangt er een prijskaartje. Hoe hoog dat zal zijn, is niet duidelijk, maar we moeten wel bereid zijn om die prijs te betalen. De regering doet de nodige investeringen, want het heeft geen zin om de offshorecapaciteit uit te bouwen inden we de elektriciteit nadien niet aan land kunnen brengen.

Als socialisten willen wij dat er, wanneer wij in dezen initiatieven nemen, tegelijk ook nagedacht wordt over een verdeling van de kosten van de transitie tussen de gezinnen en de bedrijven.

01.07 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): De investeringen die tot een stijging van de kosten leiden, zijn noodzakelijk, maar we moeten dan wel bekijken wie de rekening zal betalen. U hebt laten doorschemeren dat, wanneer de elektriciteitsprijs in andere landen stijgt, zich in België hetzelfde zal voordoen.

Par ailleurs, la ministre souhaite limiter autant que possible la pression sur les tarifs de réseau et cherche des subventions.

hebt dat voor een stuk verklaard door te zeggen dat u zoekt naar subsidies.

Ik treed collega Ben Achour bij, voor ons moet dat op een sociale, eerlijke en juiste manier gebeuren. Wij zullen hier wellicht nog op terugkomen. Ik noteer echter dat er zowel bij Elia als bij u als bevoegd minister openheid is en dat het niet mechanisch op de factuur zal komen. Wij zullen dat natuurlijk verder in de gaten houden.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

02 Questions jointes de

- **Georges Dallemagne à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'étude menée par le think tank international Ember" (55036975C)**
- **Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'exploitation à long terme de Doel 4 et Tihange 3" (55037064C)**

02 Samengevoegde vragen van

- **Georges Dallemagne aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De studie van de internationale denktank Ember" (55036975C)**
- **Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De langetermijnuitbating van Doel 4 en Tihange 3" (55037064C)**

De **voorzitter**: De heer Dallemagne is er niet.

02.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, hier zijn we weer, enkel en alleen omdat er nog niet zoveel vooruitgang is geboekt; zo lijkt het in ieder geval. U had op 15 maart moeten landen, maar u bent daar niet in geslaagd.

Hoe zult u een en ander in overeenstemming kunnen brengen? De besteltermijn voor nucleaire brandstof bedraagt ongeveer 30 maanden. Dat wil zeggen dat die pas geleverd kan worden tegen het jaareinde van 2025, als u die nu bestelt.

Waar staat u op het moment? Welke impact heeft de levertermijn voor kernbrandstof op onze bevoorradingszekerheid?

02.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer Wollants, gelet op de aard van de cruciale en strategische onderhandelingen voor ons land moet ik discreet zijn over de inhoud ervan, zeker wat de commerciële aspecten betreft, in casu de bestelling van kernbrandstof op de internationale markt voor verrijking, conversie en fabricage.

Ik kan u verzekeren dat er tot heden geen enkele reden is te concluderen dat de elektriciteitsproductie in de winter van 2025 onmogelijk zou zijn. Ik verwijs graag naar de *heads of terms*, die wij zijn overeengekomen en die wij hier ook hebben toegelicht. De exploitant doet effectief al het nodige opdat wij de doelstellingen halen.

02.03 Bert Wollants (N-VA): Dank u wel, mevrouw de minister. Die 30 maanden zijn niet zomaar uit de lucht gegrepen, maar gebaseerd op informatie die in een openbare commissievergadering werd verstrekt. Ik vermeld die termijn om u te wijzen op de ernst van de situatie waarin wij ondertussen beland zijn. ENGIE heeft ondertussen trouwens gecommuniceerd dat het, indien er op 30 juni geen witte rook is, niet redelijk is te verwachten dat de centrales heropgestart kunnen worden in het najaar van 2026.

Je note en tout cas que tant le gestionnaire Elia que la ministre sont ouverts à une méthode qui permettrait de ne pas répercuter automatiquement ces coûts sur la facture des consommateurs.

02.01 Bert Wollants (N-VA): Pourquoi aucune décision n'a-t-elle encore été prise dans ce dossier? La ministre aurait dû boucler ce dossier le 15 mars, mais l'étude en la matière n'est toujours pas disponible. Le combustible nucléaire commandé aujourd'hui ne pourra être livré que dans 30 mois, c'est-à-dire fin 2025. La ministre peut-elle faire le point sur la situation?

02.02 Tinne Van der Straeten, ministre: En raison des négociations cruciales et stratégiques, je dois rester discrète quant à leur contenu. Il n'y a aucune raison de penser que la production d'électricité à l'hiver 2025 serait impossible. Je me réfère également au protocole d'accord conclu, qui amène l'opérateur à faire tout ce qui est nécessaire pour que les objectifs soient atteints.

02.03 Bert Wollants (N-VA): En mentionnant ce délai de 30 mois, je souhaite souligner la gravité de la situation. S'il n'y a pas de fumée blanche d'ici le 30 juin, les centrales ne pourront être rouvertes qu'à l'automne 2026, ce qui pourrait nous mettre dans une situation critique. Il est donc urgent de

Dat is een stuk later dan waar u op rekent. Als de heropstart later plaatsvindt dan in de winter van 2026, komen wij enorm in de problemen. Er moet dus dringend een oplossing komen. U hebt op die centrales gerekend. U hebt ze meegerekend voor het capaciteitsmechanisme. Als ze dan geen elektriciteit produceren, weet ik niet hoe u de problemen met de bevoorradingszekerheid nog zult kunnen oplossen.

prendre une décision.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

02.04 Mathieu Bihet (MR): Monsieur le président, j'ai un train à prendre. Si je ne pose pas ma question jointe à celle de M. Warmoes au point 6, elle tombera. Monsieur Wollants, serait-il possible que nous la posions maintenant?

02.05 Bert Wollants (N-VA): Ik heb daar geen bezwaar tegen, want ik heb liever dat die specifieke vraag zowel door links als rechts wordt gesteld.

03 Questions jointes de

- **Mathieu Bihet à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La contribution de crise du secteur de l'énergie" (55037187C)**

- **Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La prolongation de la taxe sur les surprofits" (55037236C)**

03 Samengevoegde vragen van

- **Mathieu Bihet aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De crisisbijdrage van de energiesector" (55037187C)**

- **Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De verlenging van de overwinsttaks" (55037236C)**

03.01 Mathieu Bihet (MR): *Madame la ministre, on le sait, la crise énergétique a touché très durement les ménages et les entreprises, et tout cela dans un contexte compliqué puisque nous sortions à peine de la pandémie du Covid-19. J'ai déjà eu l'occasion de saluer la volonté louable du Gouvernement de soutenir les citoyens et les entreprises au plus fort de la crise en allouant des primes, en baissant la TVA sur le gaz et l'électricité à 6 %, en mettant en place un index défiscalisé et bien d'autres mesures.*

Dans ce contexte, vous aviez présenté plusieurs propositions de contributions de crise du secteur de l'énergie. Au-delà de la contribution du gestionnaire de réseau de transport, Fluxys, de celle du secteur pétrolier et de la contribution de répartition déjà actée auparavant, il y avait aussi la fameuse taxe "sur les surprofits", qui s'inscrivait dans le cadre réglementaire européen. Celle-ci avait pour but de capter les revenus des producteurs d'électricité excédant un plafond de 130€/MWh ainsi que des plafonds spécifiques pour certains sous-secteurs. Les revenus de ces différentes mesures devaient contribuer au financement des aides octroyées par le gouvernement fédéral.

Madame la ministre, étant donné que les aides ont déjà été allouées, il me paraît important d'avoir davantage de visibilité sur les revenus qu'amèneront ces différentes contributions:

Pourriez-vous nous donner des estimations actualisées des "revenus" de ces contributions par "secteur"?

Sur le pétrole?

Sur la production d'électricité (taxe sur les surprofits et contribution de répartition)?

Est-on dans une balance équilibrée de coût/bénéfice entre ce qui a été déboursé par l'Etat et ce que celui-ci a perçu auprès des entreprises visées par ces taxes?

03.01 Mathieu Bihet (MR): *U hebt verscheidene voorstellen gedaan met betrekking tot een crisisbijdrage voor de energiesector. Naast de bijdrage van de transmissienetbeheerder, de bijdrage van de olie-sector en de repartitiebijdrage was er de overwinsttaks, die binnen het Europese regelgevingskader paste. Die taks had tot doel de inkomsten van de elektriciteitsproducten af te romen wanneer die boven een plafond van 130 euro per MWh uitkwamen of boven specifieke plafonds voor bepaalde deelsectoren. De inkomsten zouden aangewend worden voor de financiering van de federale steunmaatregelen.*

Wat zijn de jongste ramingen van de inkomsten uit die bijdragen per sector, zowel voor olie als voor de elektriciteitsproductie? Zijn de kosten en baten in evenwicht? Welk effect zullen die nieuwe ramingen op de federale begroting hebben?

Quel impact auront ces nouvelles estimations sur le budget du gouvernement fédéral?

03.02 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, ik heb u hier in april al over ondervraagd. De overwinsttaks in de elektriciteitssector, in het jargon het plafond op de marktinkomsten, loopt eind deze maand af. Ik heb destijds al gezegd dat ENGIE Electrabel zich al van overwinsten heeft verzekerd tot eind 2025. Uit de kwartaalcijfers blijkt dat het een deel van de nucleaire productie voor 2025 al verkocht heeft. Als we goed hebben gerekend, is 21 % van die productie al verkocht voor een gemiddelde prijs van 165 euro per megawattuur. Uiteraard zal dat bij andere energiemultinationals ook het geval zijn. Ik heb het hier alleen gehad over de productie van 2025, maar er is natuurlijk ook die van 2024. Er zal dus nog meer al verkocht zijn.

U antwoordde in april dat het voorbarig was en dat de mogelijke verlenging reeds voorzien was in de wet. Dat kon eenvoudig per KB gebeuren. U wachtte toen de evaluatie van de Europese Commissie af maar zei dat u een verlenging genegen was. Dat waren uw woorden. In het rapport van het Rekenhof over de begrotingsaanpassing voor 2023 lezen we echter dat de overwinsttaks niet verlengd zal worden.

Heeft het Rekenhof het mis en verlengt u de overwinsttaksen toch? Zo niet, waarom niet?

We hebben zwart op wit het bewijs dat ENGIE Electrabel zeker nog overwinsten zal kunnen boeken tot 2025, vermits ze hun productie voor meer dan 130 euro per megawattuur zullen verkopen. Bevestigt u dat bepaalde energiemultinationals die overwinsten zullen blijven boeken tot eind 2025?

Als u dat erkent, kom ik uiteraard terug op uw belofte dat niemand zich mag verrijken tijdens deze energiecrisis. Kunt u die tegenstrijdigheid verklaren? U hebt nog niet geantwoord, ik zal dus geen intentieproces voeren.

03.03 Minister Tinne Van der Straeten: Ik zal beginnen met het antwoord op de vraag van de heer Warmoes over de verlenging van de maatregelen.

Binnen de regering was afgesproken om het prijsplafond te laten lopen tot en met 30 juni en de evaluatie door de Europese Commissie af te wachten voor een mogelijke verlenging. We hebben dit al kort besproken in de commissievergadering van woensdag 7 juni, naar aanleiding van de begrotingswijziging. De Commissie heeft op 5 juni, met een serieuze vertraging, eindelijk dat evaluatierapport gepubliceerd. We lezen daarin een aantal interessante zaken.

Tegen diegenen die in het verleden kritiek hadden op het feit dat onze maatregel al op 1 augustus inging en dat we het plafond op 130 euro hebben gelegd of zich afvroegen of dat überhaupt wel mocht, wil ik zeggen dat heel wat andere lidstaten het voorbeeld van België hebben gevolgd om het plafond lager te leggen dan de 180 euro uit de verordening. Andere lidstaten hebben een ruimere periode gedefinieerd. Dat zien we nu zwart op wit in het rapport van de Commissie.

Een aantal lidstaten heeft aangegeven dat het geen gemakkelijke maatregel is om te implementeren en ik kan hen geen ongelijk geven. Ik ben vorig week ook in de warroom van de CREG geweest voor de implementatie. Wij zijn er wel degelijk in geslaagd om het plafond op

03.02 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): La taxe sur les surprofits dans le secteur de l'électricité expire à la fin du mois de juin. Les chiffres trimestriels d'ENGIE Electrabel montrent que l'entreprise a déjà vendu une partie de sa production nucléaire pour 2025. Ainsi, 21 % auraient déjà été vendus à un prix moyen de 165 euros par MWh. Dans le rapport de la Cour des comptes sur l'ajustement budgétaire 2023, on peut lire que la taxe sur les surprofits ne sera pas prolongée.

Est-ce exact? La ministre confirme-t-elle que certaines multinationales de l'énergie continueront à engranger des surprofits jusqu'en 2025? Est-ce compatible avec l'engagement qu'elle a pris précédemment de ne permettre à personne de s'enrichir pendant la crise de l'énergie?

03.03 Tinne Van der Straeten, ministre: Il a été convenu au sein du gouvernement d'appliquer le plafond de prix jusqu'au 30 juin 2023 inclus et d'attendre l'évaluation de la Commission européenne pour décider d'une éventuelle prolongation. Ce rapport a été publié le 5 juin.

De nombreux États membres ont semble-t-il suivi l'exemple de la Belgique en fixant le plafond en dessous des 180 euros prévus par le règlement. D'autres États membres ont, eux, défini une période plus large et d'autres États membres encore ont estimé qu'il ne s'agissait pas d'une mesure facile à mettre en œuvre.

Certaines parties prenantes ont indiqué à la Commission que le plafond aurait un effet négatif sur

tijd in te voeren, maar een aantal lidstaten heeft hiermee moeite gehad.

Sommige stakeholders hebben de Commissie gezegd dat het plafond een negatief effect zou hebben op langetermijncontracten zoals PPA's. Daarover heb ik vorige week al gezegd dat dit bij ons niet het geval is. Producenten met een PPA kunnen er bij ons voor kiezen om hun werkelijke inkomsten aan te tonen op basis van het vermoeden 6° in de wet.

De uiteindelijke doelstelling van het Europese plafond was om middelen vrij te maken voor de ondersteuning van onze burgers. De prijzen zijn ondertussen gelukkig fors gedaald, waardoor we de steun voor gezinnen en bedrijven kunnen afbouwen. Op basis van deze vaststellingen beveelt de Commissie voorlopig geen verlenging van het prijsplafond aan. Ze wil de energie eerder richten op structurele hervormingen om stabiliteit op lange termijn te brengen en daarbij wellicht de nadruk leggen op bijvoorbeeld PPA's en *two-sided contracts for difference*.

Ik heb daarop niet gewacht en ik heb dat al gedaan in sectoren waar ik dat kan, hoewel u zich daarnet onder andere uitgesproken tegen wind op zee gekant hebt. Voor de bestaande zone heb ik het steunmechanisme voor wind op zee namelijk omgevormd tot een *two-sided contract for difference*. Dat gebeurde dus zonder uw steun. Alle inkomsten boven een bepaalde prijs moeten vanaf deze maand teruggegeven worden aan de overheid, niet gedurende een paar maanden of een paar jaar, maar voor de komende vijftien jaar. Dat gebeurde dus zonder steun van de PVDA. Ook voor de Prinses Elisabethzone is dat zo beslist. We zullen nog zien of dat met steun van de PVDA zal gebeuren.

Laten we daarnaast niet vergeten dat er voor het nucleaire sowieso al een specifieke taks bestaat, die ook doorloopt zonder prijsplafond. Ik nodig zeker de andere overheden van dit land uit om dezelfde oefening te maken, voor zover dat nog niet gebeurd is, en overwinsten structureel te vermijden.

En ce qui concerne le coût des différentes mesures d'énergie et les recettes attendues des contributions du secteur de l'électricité, ainsi que du secteur du gaz et du pétrole, je me réfère, monsieur Bihet, à l'explication que j'ai donnée la semaine dernière lors de la discussion des amendements budgétaires.

Je répète brièvement les chiffres que j'ai évoqués la semaine passée. Les bénéfices excédentaires, donc les surprofits dans le secteur de l'électricité, sont fixés à 1,1 milliard d'euros en 2023. Cela correspond à l'addition des bénéfices excédentaires de 2022 et de 2023, car la taxe est enregistrée en 2023. C'est, en fait, pour une raison technique. Pour l'ensemble des deux années, le montant est inférieur aux estimations de 2022, principalement en raison de la diminution des prix de l'électricité.

Concernant la contribution de solidarité du secteur pétrolier, la recette

les contrats à long terme, comme les contrats d'achat d'électricité (*Power Purchase Agreements*, PPA). En Belgique, les producteurs ayant conclu un PPA peuvent toutefois décider de démontrer leurs revenus réels sur la base de la pré-somption 6° figurant dans la loi.

L'objectif final du plafond européen était de dégager des moyens pour aider nos citoyens et nos entreprises. Entre-temps, les prix ont heureusement fortement diminué, ce qui nous permet de supprimer progressivement cette aide.

Forte de ces constats, la Commission recommande, pour l'instant, non pas de prolonger le plafond des prix, mais plutôt de mener des réformes structurelles pour assurer une stabilité à long terme en mettant l'accent sur les PPA et les *two-sided contracts for difference*, par exemple. J'ai déjà procédé de la sorte pour le mécanisme de soutien de l'éolien en mer. Tous les revenus supérieurs à un certain prix doivent être restitués à l'État à partir de ce mois, non durant quelques mois ou quelques années, mais pour les 15 prochaines années. Soit dit en passant, cette mesure n'a pas été soutenue par le groupe PVDA-PTB. Il en a été également décidé ainsi pour la zone Princesse Elisabeth.

Pour le secteur nucléaire, il existe de toute façon déjà une taxe nucléaire, qui s'applique sans plafond de prix.

Wat het prijskaartje van de energiemaatregelen en de ontvangsten van de elektriciteits-, gas- en aardolie-sector betreft, verwijs ik naar de toelichting die ik tijdens de bespreking van de begrotingsamendementen gegeven heb.

In 2023 bedragen de overwinsten van de elektriciteitssector 1,1 miljard euro, wat overeenkomt met de som van de winsten van 2022 en 2023, aangezien de belasting in 2023 geboekt wordt. Voor die twee jaren samen is het bedrag lager

globale perçue en 2023, soit 590,4 millions d'euros, correspond également au total des années 2022 et 2023.

Vous m'interrogez aussi sur la contribution de répartition. Pour 2023, l'estimation de la CREG se situe aux alentours de 926,2 millions d'euros, soit 143 millions d'euros de moins par rapport aux prévisions d'octobre 2022. Le rapport de la Commission souligne que les recettes attendues sont inférieures dans la plupart des États membres en raison de la baisse des prix, et heureusement.

En outre, seuls les États membres qui ont fixé un plafond inférieur à 180 euros peuvent s'attendre à des recettes importantes. Ainsi, en mettant en place notre mesure dès août 2022, le mois où la flambée des prix a été la plus forte, et en fixant ce plafond à 130 euros, nous avons veillé à ce que les bénéfices excédentaires les plus extrêmes soient captés, ce qui mène donc à des recettes significatives.

Tot slot wens ik van de gelegenheid gebruik te maken om een oproep te doen aan de elektriciteitsproducenten die dit nog niet hebben gedaan, om hun aangifte bij de CREG in te dienen voor de periode augustus-december 2022. De CREG heeft namelijk de indieningsperiode verlengd tot 25 juni 2023. Mijnheer Wollants, wij hebben het daarover ook de voorbije week gehad.

Ook en vooral zij die menen dat zij weinig of geen overwinsten hebben gerealiseerd, roep ik op om aangifte te doen. De CREG moet dat kunnen controleren. Zonder aangifte kan dat niet en riskeren de betrokken producenten dus een ambtshalve aanslag. Om dat te vermijden, is het dus in elk geval best en belangrijk om in contact te treden met de CREG voor 25 juni 2023.

Wij zullen, voor zover dat nodig is, die informatie nog verspreiden via de sectorfederaties omdat ik er niet van uitga dat, in tegenstelling tot het *Belgisch Staatsblad*, dat iedereen elke dag leest, iedereen ook elke dag de antwoorden van de minister in het Parlement leest.

03.04 Mathieu Bihet (MR): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses mais "il en manque une". En effet, il serait bien utile ici pour cette question budgétaire de savoir quel est l'impact sur le budget au total? Sur certaines contributions, vous dites que c'est inférieur. Je pense qu'on peut largement comprendre que c'est supérieur à d'autres États membres, proportionnellement parce qu'on a fixé la barre plus bas. La tranche de surprofits taxée est plus élevée mais le montant prélevé sur ces surprofits est inférieur à celui qu'on espérait en termes de rendement.

L'explication tient, selon votre réponse, au fait que le prix de l'énergie a diminué. C'est une bonne chose mais il n'en demeure pas moins que l'équilibre budgétaire est aussi touché par une série de primes données aux citoyens. Il y avait une volonté dans le chef de certains que ces

dan oorspronkelijk geraamd als gevolg van de daling van de elektriciteitsprijzen.

De bijdrage van de aardoliesector bedraagt 590,4 miljoen euro voor 2023, wat overeenkomt met het totale bedrag voor 2022-2023.

De CREG raamt de repartitiebijdrage voor 2023 op 926,2 miljoen euro, dat is 143 miljoen euro lager dan de prognoses van eind 2022. Uit het verslag van de CREG blijkt dat de verwachte ontvangsten lager zijn, aangezien de prijzen dalen. Bovendien kunnen alleen landen die een plafond vastgesteld hebben op minder dan 180 euro op aanzienlijke ontvangsten rekenen.

Door de maatregel in augustus 2022 in te voeren en het plafond op 130 euro vast te stellen hebben we de overwinsten beperkt en de ontvangsten verhoogd.

J'appelle les producteurs d'électricité qui ne l'auraient pas encore fait à transmettre leur déclaration portant sur la période août-septembre 2022 à la CREG. La période de dépôt a été prolongée jusqu'au 25 juin 2023. Si nécessaire, nous diffuserons encore cette information par le biais des fédérations sectorielles.

03.04 Mathieu Bihet (MR): Wat is de globale impact op de begroting? In vergelijking met andere lidstaten leggen wij de lat naar verhouding lager, met dus een hogere belaste overwinstschijf. Het bedrag van de belasting op die overwinsten is echter lager dan we hoopten. U zegt dat de energieprijzen gedaald is, maar een begroting in evenwicht is belangrijk. Er werden premies toegekend aan de burgers, en sommigen wilden die financiers met de overwinstbelasting. De impact op

primes soient financées par cette taxe sur les surprofits. Le compte n'est donc pas bon parce que d'une part, il y a ces surprofits qui n'ont pas été si grands que cela malgré le fait que la marée était basse et d'autre part, il y a des primes qui ont été octroyées.

Il y a encore quelques questions qui n'ont pas trouvé réponse, notamment celle de l'impact de ces nouvelles estimations sur le budget du gouvernement fédéral. Je pense qu'on peut tous ici faire le calcul en disant que, même s'il ne sera pas substantiel, il y aura quand même un impact sur les finances de l'État.

03.05 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, u bevestigt wat wij al lang vreesden en wat het Rekenhof beschrijft, namelijk dat de overwinsttaks niet zal worden verlengd. Zelfs de collega van de MR betreurt dat blijkbaar. Nochtans dacht ik dat de regering volle bak op zoek is naar geld en het gaat hier over honderden miljoenen euro's overwinsten van elektriciteit die al verkocht is voor 2024-2025 tegen zeer hoge prijzen, veel hoger dan de huidige prijzen.

U vermeldt het rapport van de Europese Commissie en zegt dat zij geen verlenging aanbeveelt. U volgt dat, maar een aanbeveling staat niet gelijk aan een verbod. Niemand mag zich verrijken tijdens de crisis, werd er gezegd – ik zal het blijven herhalen – maar u en de regering laten dat dus wel toe. U had dat geld immers kunnen binnenhalen.

Vervolgens doet u een aanval, die ik zal verduidelijken voor wie het debat over het wetsontwerp met betrekking tot de kabeltoeslag en de *two-sided contracts for difference* niet heeft gevolgd. Dat ging over het afkomen van de overwinsten van de offshore windmolenparken, maar in ruil voor een hogere minimumprijs, voor verhoogde subsidies, voor een kabeltoeslag, want daar hebben wij eigenlijk over gestemd. Dat is erbij gesleurd en zij krijgen daarvoor nog extra geld, naast de verlenging van de steun met twee jaar. Wij hebben uiteraard tegen dat globale pakket gestemd.

Tot slot, er bestaat al een tijdje een nucleaire taks. Het is uw verantwoordelijkheid niet, maar die van mevrouw Marghem, uw voorganger, dat die veel te laag is. Voor één centrale bedraagt die taks bijvoorbeeld 0 euro, voor twee centrales 20 miljoen euro en voor de andere centrales, via een ingewikkelde berekening met allerlei mechanismen om ze nog te verlagen... Die taks is alleszins onvoldoende en bestaat uiteraard al van voor de overwinsten. Het doel van de taks was een compensatie voor het feit dat de kerncentrales afgeschreven waren. Zij had eigenlijk niets te maken met de huidige energiecrisis en de overwinsten die nu worden gemaakt.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Aan de orde is vraag nr. 5036997C van de heer Wollants.

03.06 Bert Wollants (N-VA): Die vraag vervalt, mijnheer de voorzitter. De stand van zaken is mij stilaan duidelijk.

04 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De Boucle du Hainaut" (55037010C)

04 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La Boucle du Hainaut" (55037010C)

de begroting van de regering blijft een open vraag. Ik denk dat er wel een impact op de overheidsfinanciën zal zijn, al hoeft die daarom niet aanzienlijk te zijn.

03.05 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Nous venons malheureusement d'entendre la confirmation que la taxe sur les surprofits ne sera pas prolongée. Une recommandation de la Commission européenne allant dans ce sens ne constitue pas encore une interdiction. Personne ne pouvait s'enrichir pendant la crise, mais ce gouvernement l'autorise toutefois. Un projet de loi relatif à la surcharge pour le câble a été déposé en ce qui concerne l'écémage des surprofits des parcs éoliens offshore en échange d'un prix minimum plus élevé, de subventions majorées et d'une surcharge pour le câble. Ces compensations y ont été rattachées et les entreprises recevront de surcroît des fonds supplémentaires, outre la prolongation de deux ans du soutien. Par ailleurs, la taxe nucléaire est beaucoup trop faible et n'a en fait rien à voir avec la crise énergétique actuelle et les surprofits.

04.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de procedures rond Ventilus lopen nog volop, maar ook het traject in Wallonië voor la Boucle du Hainaut verloopt niet zonder slag of stoot. De Waalse regering heeft aangegeven dat zowel de bovengrondse als de ondergrondse oplossing zal moeten worden onderzocht.

U maakte daarnet duidelijk wat u daarvan vindt, hoewel uw fractiege-noten ook in die regering actief zijn en dat mee hebben gesteund.

Welk tijdspad wordt er verwacht om de procedure helemaal te kunnen doorlopen?

Is la Boucle du Hainaut van belang voor de maximale capaciteit die op de Noordzee aan energieopwekking kan worden gerealiseerd? Wat is het maximumvermogen dat kan worden aangesloten zonder la Boucle du Hainaut?

Welke realisatietermijn is mogelijk op basis van de huidige procedures? Wanneer zou de capaciteit gebruikt kunnen worden?

Welke mijlpalen verwacht u in dit dossier te halen deze regeerperiode?

04.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer Wollants, la Boucle du Hainaut is nodig om het bijkomende vermogen van wind op zee aan te sluiten. Dat is uiteraard niet de enige reden waarom dit project nodig is. Het is evenzeer nodig om de onthaalcapaciteit van alle hernieuwbare energie te verhogen om toegang tot goedkope stroom te creëren en om de uitbreiding en elektrificatie van de industrie mogelijk te maken.

Wat betekent het als la Boucle du Hainaut er niet tijdig komt? Het maximumvermogen dat kan worden aangesloten met Ventilus en zonder la Boucle du Hainaut is 700 megawatt. Dat komt overeen met het eerste lot dat zal *getenderd* worden van de Prises Elisabethzone. Pas wanneer la Boucle du Hainaut in dienst wordt genomen, kan de volle capaciteit van 3,5 gigawatt vanuit de Prises Elisabethzone, en dus de twee bijkomende loten van elk maximaal 1,4 gigawatt, worden aangesloten.

Dit betekent dat de duizenden jobs die windenergie op zee creëert op het spel staan en dat de doelstelling hernieuwbare energie niet zal worden gehaald. Meer wind op zee betekent echter ook lagere prijzen. Minder wind op zee betekent dus hogere prijzen.

De economische impact is niet alleen op de windsector immens. Het betekent ook dat elke verdere economische ontwikkeling van de regio on hold wordt gezet. Bedrijven kunnen niet uitbreiden en elektrificeren zonder dat ze minder zouden uitstoten. Ook de groei van zonnepanelen, warmtepompen en elektrische wagens wordt gehypothekeerd. De tijdige realisatie van la Boucle du Hainaut betekent een win-win op het vlak van lagere prijzen, minder CO₂ en economische ontwikkeling. Vertraging betekent een *lose-lose-lose*, met een hogere prijs, meer CO₂-uitstoot en jobverlies.

Als de windmolens op zee niet tijdig worden gerealiseerd en die capaciteit dus wegvalt, betekent dat bovendien dat ze ingevuld zal moeten worden met andere capaciteit, en dit met hetzelfde tijdspad, namelijk 2030. Iedereen werkt vandaag voor minder gas. Het zou dan natuurlijk de wereld op zijn kop zijn als een versnelling inzake hernieuwbare

04.01 Bert Wollants (N-VA): Tout comme ce fut le cas pour le projet Ventilus en Flandre occidentale, l'approbation de la Boucle du Hainaut en Wallonie ne se fait pas sans heurt. La solution tant aérienne que souterraine devra être examinée. Une question se pose: combien de temps durera la procédure?

La Boucle du Hainaut est-elle importante pour la capacité maximale en mer du Nord? Quelle puissance maximale est possible sans la Boucle du Hainaut? Quand la capacité pourrait-elle être utilisée selon les procédures en cours? Quelles sont les étapes que la ministre compte encore franchir durant la législature en cours?

04.02 Tinne Van der Straeten, ministre: La Boucle du Hainaut est nécessaire pour connecter la capacité supplémentaire de l'éolien en mer, pour augmenter la capacité de réception de toutes les énergies renouvelables, pour créer un accès à de l'électricité bon marché et pour permettre l'expansion et l'électrification de l'industrie.

La capacité maximale pouvant être connectée avec Ventilus et sans la Boucle du Hainaut est de 700 MW, ce qui correspond au premier appel d'offres pour la zone Princesse Elisabeth. La capacité totale de 3,5 GW ne pourra être connectée qu'une fois la Boucle du Hainaut réalisée. De ce fait, des milliers d'emplois sont en péril, l'objectif en matière d'énergies renouvelables risque de ne pas être atteint et les prix de l'énergie risquent d'augmenter. En outre, le développement économique de la région est mis en suspens. L'augmentation du nombre de panneaux solaires, de pompes à chaleur et de voitures électriques est également menacée. De plus, la capacité non réalisée en mer d'ici 2030 risque de devoir être remplacée par une capacité gazière.

La sécurité d'approvisionnement, l'accessibilité financière et la

energie net zou leiden tot meer gascapaciteit.

Bevoorradingzekerheid, betaalbaarheid en duurzaamheid zijn een gedeelde verantwoordelijkheid van de regeringen in dit land. De federale regering heeft de fastforwardknop ingedrukt voor drie keer meer wind op zee, een aantrekkelijk investeringsklimaat voor batterijen, een accijnshervorming voor de elektriciteitsfactuur en de invoering van de energienorm. Als één regering zou beslissen om de pauzeknop in te duwen, dan worden we daar allemaal het slachtoffer van. Ik ben ervan overtuigd dat elke beleidsmaker dit wel weet en daarnaar zou handelen.

Op basis van de huidige stand van zaken van het project wordt verwacht dat de vergunning in 2026 wordt afgeleverd. De realisatie van de bouw en de indienstneming van de hoogspanningslijn is gepland in 2030. De planning en de realisatie van lot 2 en 3 van de Prinses Elizabethzone zijn hierop afgestemd. Vertragingen kunnen we ons als land en als samenleving niet permitteren.

Het ministerieel besluit dat de inhoud van de plan-MER vastlegt, het lastenboek van de plan-MER dus, werd recent aangenomen door de Waalse regering en zal weldra worden gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*. Aansluitend hierop kan het werk aan de MER worden gestart. Dit plan-MER zal deze legislatuur worden afgerond, tegen het einde van dit jaar.

De volgende stap is dan dat de Waalse overheid het plan-MER beoordeelt, wat betekent dat het volledig wordt verklaard of dat er bijkomende vragen worden gesteld, waarna het in publieke consultatie zal gaan. Aangezien het dossier in handen is van de Waalse regering kan ik mij niet in haar naam uitspreken over welke stappen ze deze legislatuur nog kan of wil uitvoeren.

04.03 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, dat wil natuurlijk zeggen dat u zelfs met Ventilus, maar zonder la Boucle du Hainaut geen stap verder bent, terwijl u in het verleden telkens verwees naar Ventilus als de reden waarom men niet verder kan. Die 700 megawatt in de planning kan immers ook al worden aangesloten zonder Ventilus. Dat maakt een aantal zaken toch wat interessanter. Het matrakkeren van de Vlaamse regering is wellicht interessant, maar ik reken erop dat u dat, net zoals u daarnet hebt gedaan, ook zult doen en blijven doen voor de Waalse regering.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De standaardisatie van windmolens zoals voorgesteld door de Nederlandse windsector" (55037063C)

05 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La standardisation des éoliennes telle que proposée par le secteur éolien néerlandais" (55037063C)

05.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) stelt voor om voor windmolens op zee een standaardisatie in te voeren. De organisatie stelt een maximale tiphoogte van 305 meter voor en de wieken van windmolens op zee zouden ook niet lager mogen komen dan 25 meter boven het zeeoppervlak. De hoogte zou vooral ingegeven zijn door luchtvaartbeperkingen en vanuit de notie dat installatieschepen dan ook standaardafmetingen kunnen aannemen. Dat zou de installatiekosten voor wind op

duurzaamheid zijn een gedeelde verantwoordelijkheid van de regeringen in dit land. Le gouvernement fédéral a pris des mesures dans le domaine de l'énergie. Si un seul gouvernement appuie sur "pause", nous en souffrirons tous. Je suis convaincue que tous les décideurs politiques le savent et agiraient en conséquence.

Le permis devrait être délivré en 2026. La construction et la mise en service de la ligne à haute tension sont prévues en 2030. La planification et la réalisation des lots 2 et 3 de la zone Princesse Elisabeth ont été alignées sur ces dates. Nous ne pouvons nous permettre aucun retard.

L'arrêté ministériel relatif à l'étude d'incidences sur l'environnement (EIE) a été approuvé récemment par le gouvernement wallon et sera publié prochainement au *Moniteur belge*. Le projet sera finalisé d'ici la fin de l'année, après quoi les autorités wallonnes l'évalueront et pourront, si nécessaire, poser des questions supplémentaires. Il fera ensuite l'objet d'une consultation publique.

04.03 Bert Wollants (N-VA): La puissance de 700 MW prévue peut aussi déjà être raccordée au réseau, même sans le projet Ventilus. La ministre ferait bien, dès lors, de diriger aussi ses critiques contre le gouvernement wallon et pas uniquement contre le gouvernement flamand.

05.01 Bert Wollants (N-VA): L'Association néerlandaise pour l'énergie éolienne (NWEA) propose de standardiser les éoliennes en mer. Elle propose notamment une hauteur de mât maximale de 305 mètres, tandis que les pales ne devraient pas se trouver à

zee moeten drukken. De minimale hoogte tussen het zeeoppervlak en de wiektip zou dan weer ingegeven zijn door veiligheidsoverwegingen en de impact ervan op vogels.

De organisatie benadert momenteel meerdere landen om na te gaan of er een algemeen draagvlak voor een dergelijke normering kan worden gevonden. Naar eigen zeggen heeft ze al zeer veel positieve respons gekregen.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van de Nederlandse voorstellen? Werd de kwestie reeds besproken door de verschillende Noordzeelanden in het kader van de samenwerking op het vlak van offshore windenergie?

Hoe evalueert u de voorgestelde normering? Welke stappen wenst u in dat kader te zetten? Standaardisatie kan immers een impact hebben op de procedure van tendering, die u in de markt zult zetten.

moins de 25 mètres au-dessus de la surface de la mer. La hauteur maximale est dictée par les restrictions de trafic aérien et permet également de standardiser les navires d'installation, ce qui peut réduire les coûts d'installation. La hauteur minimale entre l'extrémité des pales et la surface de la mer est basée sur des considérations de sécurité et sur l'incidence sur les oiseaux. L'association cherche actuellement à obtenir le soutien de plusieurs pays pour une telle norme.

La ministre est-il au courant de la proposition de la NWEA? Cette proposition a-t-elle déjà été discutée avec les différents pays de la mer du Nord dans le cadre de la coopération en matière d'éoliennes offshore? Comment la ministre évalue-t-elle les normes proposées? Quelles initiatives souhaite-t-elle prendre à cet égard? En effet, l'établissement de ces normes pourrait également avoir une incidence sur l'appel d'offres qui sera lancé.

05.02 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mijnheer Wollants, het document is mij inderdaad bekend. Het is wel geen overheidsdocument van mijn Nederlandse collega of diens administratie; het is een document van de Nederlandse windenergiesector, dat gedeeld werd met WindEurope om het op de bestuursraad te bespreken. Alleszins is standaardisatie in de sector een belangrijk topic, dat ook tussen ministers wordt besproken, onder andere op de North Sea Summit.

Terwijl er innoverende stappen vooruit worden gezet – voor alle duidelijkheid, innovatie zal nodig blijven – komt het erop aan om, zeker in de afgebakende zones, bekende modellen van windmolens in te planten. Het heeft weinig zin om in het kader van een *auction* of *tender* voor welk park dan ook in de Noordzee een offerte te doen voor windturbines die nog moeten worden ontwikkeld. Met andere woorden, door het opleggen van standaardisatie beschermt men in de eerste plaats de industrie zelf, want die is zeker dat men windmolens mag bouwen. Anderzijds kan men er aan overheidszijde ook van op aan dat de concessies die worden verleend, effectief zullen worden uitgevoerd.

De Nederlandse WindEnergie Associatie heeft een schot voor de boeg gegeven door een en ander uit te drukken in tiphoogte. Wanneer wij een standaardisering willen ontwikkelen, moeten wij denken aan rotor-diameter, wieken en tiphoogte.

Aangezien dat een topic is, ook op het niveau van de ministers, dat door de industrie wordt ondersteund, zullen we daarmee ook op ministerieel niveau aan de slag gaan. We zullen hetgeen we tijdens de North Sea Summit hebben besproken, onder andere over het thema standaardisatie, ook meenemen in de Benelux-samenwerking.

05.02 **Tinne Van der Straeten**, ministre: Il ne s'agit pas d'une proposition des autorités néerlandaises mais d'un document émanant du secteur éolien néerlandais, qui l'a communiqué à WindEurope afin qu'il puisse être discuté au sein du conseil d'administration. Ce document me semble toutefois familier et il aborde un thème important, qui a notamment été discuté lors du Sommet de la Mer du Nord.

L'innovation reste nécessaire mais, pour l'instant, nous devons utiliser les types existants pour la construction. En effet, cela n'aurait guère de sens de proposer, dans le cadre d'une adjudication, des éoliennes qui n'existent pas encore. La standardisation est surtout importante pour protéger l'industrie et pour pouvoir effectivement procéder à la construction. Au niveau des autorités, la standardisation permet de réaliser effectivement les concessions accordées.

La NWEA a fait une proposition en

Nederland, dat momenteel voorzitter is van de Benelux en van de North Sea Energy Corporation, heeft ook getoond dat het werk wil maken van standaardisatie. De energieministers van de Noordzeelanden zullen dat nader uitwerken, wanneer ze elkaar eind 2023 ontmoeten en zelf zullen wij dat thema opnemen tijdens het Benelux-voorzitterschap in 2024 en tijdens het voorzitterschap van de Europese Unie.

In die zin is het een goed schot voor de boeg. We zullen met de sector en tussen ministers overleggen hoe we een en ander kunnen verankeren, alsook wat daartoe het gewenste niveau is. Wij willen immers geen problemen qua *level playing field* creëren.

Op de North Sea Summit hebben we trouwens ook onderstreept dat de afstemming van de planning tussen de landen absoluut wenselijk is om zo snel mogelijk de oppervlakte op de Noordzee te kunnen volbouwen.

ce qui concerne la hauteur du mât mais nous devons également standardiser d'autres éléments, tels que le diamètre du rotor ou les pales.

Les discussions relatives à cette standardisation se poursuivront entre ministres et un suivi aura lieu dans le cadre de la coopération Benelux. Les Pays-Bas assurent actuellement la présidence du Benelux et de la North Seas Energy Cooperation et ont la volonté de poursuivre les travaux dans ce domaine. Nous continuerons la réflexion lors de la réunion des ministres de l'Énergie des pays riverains de la mer du Nord qui se tiendra fin 2023. Cette thématique sera également abordée au cours de notre présidence du Benelux en 2024 et de notre présidence de l'UE à partir du 1er janvier 2024. Nous examinerons avec le secteur la question de savoir comment réguler ces aspects sans créer de problèmes d'ordre concurrentiel.

Au North Sea Summit, nous avons confirmé qu'il était très souhaitable d'harmoniser les projets entre les pays riverains de la mer du Nord en vue de pouvoir construire aussi rapidement que possible des parcs éoliens en mer.

05.03 Bert Wollants (N-VA): Het is interessant om over standaardisatie na te denken, des te meer gelet op dreigende *sunk cost* als gevolg van het feit dat installatieschepen niet meer bruikbaar zijn. De hoogte die hier als eerste voorstel naar voren wordt geschoven, laat alleszins hogere vermogens van windmolens toe, wat erop duidt dat men over de toekomst heeft nagedacht.

Een van de windturbinefabrikanten waarschuwde alvast voor mogelijke problemen om windmolens waarvan het vermogen te zeer wordt verhoogd, operationeel te krijgen. Dat zou ons misschien achteruit in de plaats van vooruit plaatsen.

Ik kijk dus heel erg uit naar de evolutie in het dossier. Het is op zich alvast een goed denkspoor om, net zoals men dat doet in de sector van de kleine modulaire reactoren, een modulair karakter van windmolens en standaardisatie te onderzoeken. Iets dergelijks kan in de windturbinesector mogelijk ook wel schaal- en efficiëntievoordelen opleveren, waardoor we voor de transitie net meer kunnen doen met dezelfde middelen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

05.03 Bert Wollants (N-VA): Une standardisation dans le secteur éoliens pourrait générer des avantages d'échelle et d'efficacité qui nous permettraient d'aller plus loin avec des moyens identiques. La proposition de la NWEA permet de faire augmenter encore davantage la puissance des éoliennes par rapport à celle des actuelles, même si cette puissance a des limites. Par ailleurs, nous devons veiller à ce que les navires d'installation actuels ne deviennent pas inutilisables lorsque les normes auront été adaptées.

06 Questions jointes de

- **Thierry Warmoes à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La fin du tarif social" (55037251C)**

- **Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La réforme du tarif social" (55037260C)**

06 Samengevoegde vragen van

- **Thierry Warmoes aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stopzetting van het sociaal tarief" (55037251C)**

- **Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De hervorming van het sociaal tarief" (55037260C)**

06.01 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, een tijdje geleden heeft de regering beslist om het sociaal tarief voor mensen met een verhoogde tegemoetkoming einde deze maand stop te zetten. Dat betekent dat ongeveer een miljoen mensen, een half miljoen gezinnen, plots het sociaal tarief verliezen en dat hun energiefactuur op slag ongeveer 1.000 euro per jaar duurder wordt. Dat is een ongelofelijke prijsschok, wij begrijpen die beslissing compleet niet.

U hebt reeds gezegd dat beslissingen kunnen worden heroverwogen, misschien is dit het ogenblik daarvoor. We begrijpen dat niet, omdat de regering er altijd trots op is geweest en onder de aandacht heeft gebracht dat ze de meest kwetsbaren beschermd, maar over enkele weken duwt u hen dus kopje onder. Er was natuurlijk een probleem met het sociaal tarief voor mensen met een verhoogde tegemoetkoming, in die zin dat dit mensen verdeelde: wie net een beetje te veel verdiende, had er geen recht op. Wii strijden nu al meer dan een jaar voor de blokkering van de elektriciteitsprijzen voor iedereen. Dat hoeft de overheid geen handenvol geld te kosten. Als we bereid zijn om te snijden in de winstmarges van de elektriciteitsproducenten, kan dit ook worden gefinancierd.

Hoe rechtvaardigt u deze beslissing? Hoe kunt u dat verzoenen met wat u altijd heeft gezegd, namelijk dat de meest kwetsbaren zullen worden beschermd? Dit zal immers leiden tot een explosie van energiarisico, waarvan we de indicatoren trouwens nog altijd verwachten.

06.02 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb een vraag over hetzelfde onderwerp, maar leg de focus blijkbaar een klein beetje anders. Op 11 mei 2023 gaf u in de plenaire vergadering van de Kamer te kennen dat uw kabinet de langverwachte hervorming van het sociaal tarief op punt aan het stellen is. Voor de zomer wilde u uw plannen voorstellen. In die plannen zou, naar mijn mening terecht, het inkomen een bepalend element worden. Bovendien zou het systeem meer aansluiten op de energietransitie.

U stelde de voorbije maanden dat vanaf 1 juli, dus heel binnenkort, de mensen die niet meer onder het sociaal tarief vallen, aangezien de maatregel voor de zogenaamde uitgebreide doelgroep afgeschaft wordt, automatisch het goedkoopste tarief op de markt krijgen. De CREG heeft de voorbije maanden contact opgenomen met alle leveranciers. Op twee na hadden zij op 11 mei allemaal positief gereageerd op die kwestie van het goedkoopste tarief. Op 12 mei zou u rond de tafel hebben gezeten met de twee resterende leveranciers om dat aan te kaarten.

Mevrouw de minister, bestaat er in de schoot van de regering een afgeklopt politiek akkoord over de hervorming van het sociaal tarief? Zo ja, hoe ziet die hervorming er finaal uit? Zo nee, welke stappen moeten nog worden gezet? Wat is met andere woorden de stand van zaken? Waar liggen de knelpunten? Kunt u ook verduidelijken of alle leveranciers nu mee zijn met het verhaal vanaf 1 juli?

06.01 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Nous ne comprenons absolument pas que le gouvernement ait décidé de mettre fin à l'élargissement du tarif social aux personnes bénéficiant de l'intervention majorée au 30 juin prochain. Un demi-million de ménages verront ainsi augmenter leur facture énergétique d'environ 1 000 euros par an. Le financement du maintien de cette mesure pourrait facilement être assuré en écrémant les marges bénéficiaires des producteurs d'électricité. Comment la ministre justifie-t-elle sa décision?

06.02 Kurt Ravyts (VB): Le 11 mai 2023, la ministre a déclaré qu'elle mettait la dernière main à la réforme longuement attendue du tarif social. Elle souhaite qu'à partir du 1er juillet, les personnes ne bénéficiant plus du tarif social basculent automatiquement dans le tarif de marché le plus avantageux.

Y a-t-il un accord à ce sujet au sein du gouvernement? Pouvez-vous faire le point?

06.03 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mijnheer Warmoes, de toekenning van het sociaal tarief aan personen met het recht op de verhoogde tegemoetkoming was een tijdelijke maatregel, die de regering genomen heeft om personen of gezinnen met een laag inkomen te ondersteunen bij het betalen van de energiefactuur in tijden van crisis. Die maatregel was van kracht tijdens de covidcrisis en werd verlengd ten tijde van de energiecrisis. Nu de energieprijzen opnieuw gedaald zijn, is inderdaad beslist het uitgebreide sociaal tarief voor deze groep stop te zetten op 30 juni 2023. Daarbij hebben wij bepaald dat deze beslissing heroverwogen kan worden wanneer de prijzen 100 euro per megawattuur voor gas en/of 250 euro per megawattuur voor elektriciteit overschrijden.

De leveranciers zijn, gelet op de aanhoudende historisch hoge niveaus van de energieprijzen, wel verplicht het goedkoopste actieve product toe te passen voor deze klanten. In het koninklijk besluit van 19 maart 2023 dat het einde van het verruimde sociaal tarief formaliseert, leg ik hen dan ook effectief de verplichting op vanaf 1 juli 2023 hun goedkoopste product aan te bieden aan groepen klanten die niet langer van het sociaal tarief zullen genieten. De CREG heeft contact opgenomen met elke leverancier om het goedkoopste product te identificeren en om na te gaan of de leveranciers dit correct zullen toepassen. De CREG heeft bevestigd dat ondertussen alle leveranciers dit correct zullen toepassen.

Mijnheer Ravyts, daarnaast werken wij in de schoot van de regering inderdaad aan een hervorming van het sociaal tarief. Ik heb al eerder toegelicht hoe die hervorming eruitziet en welk inkomensniveau wij zullen hanteren opdat zoveel mogelijk mensen ervan zullen kunnen gebruikmaken. Tegelijkertijd wordt deze hervorming ingeschakeld in de energietransitie. Wij willen ervoor te zorgen dat het sociaal tarief een springplankfunctie krijgt, en niet zozeer een pleisterfunctie, zoals vandaag het geval is. Het hervormingsproject vordert goed en zal binnenkort aan de regering worden voorgelegd.

06.04 **Thierry Warmoes** (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, u doet alsof de crisis voorbij is. U hebt het over een tijdelijke maatregel in tijden van crisis. U zegt dat de prijzen zijn gedaald, maar de prijzen zijn nog altijd niet helemaal gedaald tot het niveau van voor de crisis. De mensen zitten daarenboven ook nog met de naweeën van de crisis op het vlak van werkgelegenheid en met facturen die met een zekere vertraging komen.

Per definitie is het uitgebreid sociaal tarief voor mensen met een heel laag inkomen. Voor hen blijft dit een slag, crisis of geen crisis. Ze zullen de volle pot moeten betalen, ook al krijgen zij het goedkoopste product. Dit zal hen duur te staan komen. We mogen ook niet vergeten dat deze mensen ook de accijnzen zullen moeten betalen. Dat is 264 euro per jaar, bij de 1.000 euro die de stijging met zich zal meebrengen. U wringt hen daarmee de nek om. Sorry dat ik die woorden gebruik.

06.05 **Kurt Ravyts** (VB): Ik gebruik niet graag die krachtige omschrijvingen, mijnheer Warmoes. Van extremen gesproken.

De energieprijzen zijn de voorbije maanden inderdaad vrij spectaculair gedaald. Ze zitten nog niet op het niveau van 2019, maar op sommige dagen schurken de gasprijzen daar wel tegenaan. Vandaag schoten die prijzen wel weer omhoog door Noorse toestanden, maar ze bleven wel ver onder de 45 euro.

06.03 **Tinne Van der Straeten**, ministre: L'octroi du tarif social aux personnes ayant droit à l'intervention majorée était une mesure temporaire en pleine période de crise. Depuis, les prix de l'énergie ont à nouveau baissé, mais la décision pourrait être reconsidérée si les prix dépassaient 100 euros par MWh pour le gaz ou 250 euros par MWh pour l'électricité. Toutefois, les fournisseurs sont tenus de proposer le produit actif le moins cher pour ces clients, comme le prévoit l'arrêté royal du 19 mars 2023. La CREG a depuis confirmé que tous les fournisseurs l'appliqueraient correctement.

J'ai expliqué précédemment comment se présente la réforme du tarif social. Celle-ci sera mise en œuvre dans le cadre de la transition énergétique. Le projet de réforme sera bientôt soumis au gouvernement.

06.04 **Thierry Warmoes** (PVDA-PTB): Aujourd'hui, la ministre fait comme si la crise était derrière nous, mais les prix ne sont toujours pas redescendus à leur niveau d'avant la crise. Pour les personnes qui perdent le tarif social – qui sont par définition des personnes à très faibles revenus – cela reste un coup de massue. À cela s'ajoutent les accises. La ministre met ces citoyens tout simplement au régime sec!

06.05 **Kurt Ravyts** (VB): En effet, les prix de l'énergie n'ont pas encore atteint le niveau de 2019, mais ils s'en approchent parfois. Je suis curieux de voir si la ministre pourra obtenir un accord politique. Il reste regrettable que la réforme de la facture d'énergie et des accises y

Ik ben benieuwd of u een politiek akkoord zult krijgen, mevrouw de minister. De hervorming is nog niet voorgelegd. We zullen zien tot wat dit leidt. Daarin geef ik de heer Warmoes gelijk. Ik vind het wel jammer dat de hervorming van de energiefactuur eerst gekomen is, waardoor de accijnzen voor gas trimestrieel zullen stijgen, zonder dat er een definitieve oplossing voor het sociaal tarief is. Vanaf 1 juli zal een grote groep mensen daar uitvallen en moeten rekenen op het goedkoopste product dat hun leverancier hen zal aanbieden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 55037252C van de heer Ben Achour wordt uitgesteld.

07 Vraag van Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het driedaagse werkbezoek van de minister aan Noorwegen" (55037259C)

07 Question de Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La visite de travail de trois jours effectuée par la ministre en Norvège" (55037259C)

07.01 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, ik had het zonet al over de Noorse gasvelden. Mevrouw de minister, u hebt in de tweede helft van mei 2023 een driedaags werkbezoek gebracht aan Noorwegen. U had daar – in Stavanger als ik me niet vergis – ontmoetingen met de offshore-industrie, de Noorse netbeheerder Statnett en een overleg met uw ambtsgenoot, de Noorse minister voor Energie Terje Aasland. Noorwegen en België vullen elkaar uiteraard aan op energievlak. België is bovendien een invoer- en doorvoerhub voor gas, wat hier vandaag al ter sprake is gekomen. Noorwegen heeft qua wind nog een enorm potentieel te ontginnen en is een belangrijke gasleverancier voor Europa.

Kunt u aan de commissie verslag uitbrengen van dit driedaags werkbezoek en de verschillende bilaterale gesprekken? Wat werd er afgesproken voor de toekomst en wat zijn de volgende stappen in deze dialoog?

07.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer Ravyts, ik heb mijn driedaags werkbezoek aan Noorwegen aangevat in Oslo en vervolgens ben ik naar Stavanger gegaan. Dit bezoek kaderde in de Belgisch-Noorse energiebetrekkingen die de eerste minister en ik namens de regering op zeer hoog niveau onderhouden.

In februari 2022 hebben België en Noorwegen een MoU over energie ondertekend. Het gaat dan om gas, om waterstof, maar ook om wind op zee. Ons land heeft ook een zeer actieve rol gespeeld om Noorwegen te betrekken bij de North Sea Summit. De beide landen vullen elkaar zeer goed aan. Wij staan vandaag al zeer ver in de uitbouw van wind op zee, ook met de bouw van het eerste energie-eiland. België is tevens een invoer- en doorvoerhub voor gas, dat voor een groot deel uit Noorwegen afkomstig is.

Mijn driedaagse in Noorwegen bestond voornamelijk uit werkvergaderingen om die samenwerking verder te concretiseren, zowel voor wind op zee als voor waterstof.

Ik heb gesproken met de industrie van wind op zee, maar ook met de Noorse netbeheerder en met de regulator voor wind op zee. Ik heb uiteraard ook overlegd met mijn Noorse collega-minister voor Energie, de heer Aasland. Wij hebben werkelijk een gesprek gevoerd over de

afférentes ait été réalisée sans solution définitive pour le tarif social.

07.01 Kurt Ravyts (VB): Au mois de mai, la ministre a effectué une visite de travail de trois jours en Norvège. La Norvège et la Belgique se complètent mutuellement sur le plan énergétique et la Belgique est en outre un pays d'importation et de transit de gaz. La Norvège dispose d'un potentiel énorme dans le domaine éolien et est un important fournisseur de gaz en Europe. La ministre peut-elle nous faire un compte rendu de cette visite de travail?

07.02 Tinne Van der Straeten, ministre: Pendant cette visite de travail, je me suis rendu à Oslo et à Stavanger dans le cadre de relations belgo-norvégiennes que le premier ministre et moi-même entretenons à un niveau très élevé.

Au mois de février 2022, la Belgique et la Norvège ont signé une déclaration d'intentions portant sur le gaz, l'hydrogène et l'éolien en mer. La Belgique a également joué un rôle très actif pour impliquer la Norvège dans le North Sea Summit. Les deux pays se complètent en effet très bien. La Belgique est déjà actuellement très avancée dans le développement de l'énergie éolienne en mer et dans la construction de la première île énergétique et nous sommes un pays d'importation et de transit de

ambities van Noorwegen wat betreft wind op zee. Die overschrijden heel sterk wat zij zelf intern nodig hebben, voor het eigen elektriciteitsverbruik, maar ook voor de elektrificatie van hun offshore installaties op korte termijn. Dan blijft er nog veel capaciteit over die ze zouden kunnen exporteren.

Dat is binnen Noorwegen een gevoelig thema, ook in het licht van de crisis, zeker als het gaat over interconnecties. We hebben eigenlijk vooral gesproken over hoe een hybride connectie eruit kan zien. Het energie-eiland op zee is eigenlijk ook een hybride connectie. Dit kon misschien ook in de vorm van een opsplitsing tussen het brengen van Noorse opgewekte elektriciteit naar Noorwegen en een deel export, zonder dat daar te veel interactie is. We hebben afgesproken dat onze technische teams verder over dit idee zullen doordenken. We hebben ook afgesproken dat we elkaar daar opnieuw over zouden spreken tussen de zomer en de nieuwe vergadering van de North Seas Energy Cooperation.

Ik ben daarna ook in Stavanger geweest, waar ik gesproken heb met Equinor en NorSea. Equinor is de grootste invoerder van gas in ons land en wil omschakelen naar waterstof en CO₂ afvoeren.

In Stavanger heb ik met NorSea gesproken, dat een hele reconversie richting offshore windenergie aan het doen is. Parkwind, vooralsnog Belgisch, is daar trouwens ook in aanwezig.

De Noren willen graag tegen 2040 30 gigawatt aan windenergie opwekken in de Noordzee. Zij staan aan de start van hun ambities, terwijl wij vandaag veel verder staan. Wij hebben echter zeker nog bijkomende opportuniteiten, wat import betreft, en Noorwegen is daarvoor altijd een interessant partnerland, ook wegens de desynchronisatie wat betreft windenergie. U zult mij nog kunnen ondervragen over de verdere follow-up van die gesprekken.

gaz, ce dernier provenant en grande partie de Norvège.

Je me suis entretenue avec les représentants de l'industrie de l'éolien en mer, avec mon homologue norvégien, avec le gestionnaire de réseau norvégien et avec le régulateur de l'éolien en mer. La Norvège nourrit de grandes ambitions, qui présagent d'une importante capacité supplémentaire que ce pays pourrait exporter. Il s'agit toutefois d'un sujet sensible dans ce pays, en particulier en ce qui concerne les interconnexions. Nous avons principalement discuté de ce à quoi pourrait ressembler une connexion hybride, ce que l'île énergétique est en fait également. Nous avons convenu que nos équipes poursuivront la réflexion sur une scission entre le transport de l'électricité de production norvégienne vers la Norvège et une exportation, sans trop d'interaction entre ces deux aspects. Nous en discuterons entre la période estivale et la nouvelle réunion de la North Seas Energy Cooperation.

À Stavanger, je me suis entretenue avec Equinor et NorSea. Equinor, qui est le plus grand importateur de gaz dans notre pays, souhaite passer à l'hydrogène et capter du CO₂, tandis que NorSea prépare une reconversion à l'énergie éolienne offshore.

Les Norvégiens voudraient produire 30 GW d'énergie éolienne d'ici 2040 dans leur partie de la mer du Nord. Ils n'en sont qu'à leurs débuts à cet égard, alors que nous avons atteint un stade beaucoup plus avancé. Néanmoins, nous avons certainement d'autres possibilités en matière d'importation et la Norvège est généralement un pays partenaire intéressant à cet égard.

07.03 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, wij hebben het al vaak gehad over het potentieel van de import van groen opgewekte energie. Er is bijvoorbeeld de discussie of een kabel naar Denemarken het ideaal is dan wel of Noorwegen een betere oplossing is. Wij blijven dat opvolgen.

Uw contacten zijn uiteraard belangrijk, ook met het oog op de NSEC. Ik zal u daar zeker nog over ondervragen. U mag echter één zaak niet

07.03 Kurt Ravyts (VB): Dans ce contexte, il faut ne pas oublier que les Norvégiens ont également des projets d'exploitation des fonds marins. Cela plaira sans doute moins à la ministre.

vergeten die niet aan bod gekomen zal zijn tijdens de gesprekken, mevrouw de minister: Noorwegen heeft ook grote plannen rond diepzee-mijnbouw. Dat zal u misschien minder zinnen. Ook daarover zal ik met minister Van Quickenborne, maar ook met mensen van uw partij verder in politieke dialoog en debat gaan.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het onderzoek naar de offshore biedzone" (55037289C)

08 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'étude relative à la zone de dépôt des offres en mer" (55037289C)

08.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, in het kader van de openbare raadpleging met betrekking tot de uitbouw van offshore windcapaciteit werd al eerder aangekondigd dat een offshore biedzone zou worden overwogen, waarbij Elia de taak krijgt om dat verder uit te werken en daarvoor ook de eventueel nodige raadplegingen te doen. In het kader van het Federaal Ontwikkelingsplan is nu duidelijk geworden dat de maatschappelijke kosten-batenanalyses werden uitgevoerd vanuit de achtergrond dat de offshore biedzone werd meegerekend. Dit werd natuurlijk ook geduid als een concept waarover de heer Peeters heeft verduidelijkt dat er nog geen beslissing is genomen.

Mevrouw de minister, de vraag is dan ook in welk stadium we vandaag zitten. Welke stappen werden reeds gezet in het kader van het onderzoek naar de offshore biedzone? Welke voordelen ziet u in de uitrol van een dergelijke zone en wanneer wordt die het meest optimaal geïnstalleerd? Welke stappen moeten er nog worden gezet om de knoop finaal door te hakken? Welk standpunt zal de regering in dit dossier innemen?

08.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer Wollants, in de eerste plaats wil ik benadrukken, zoals u in uw vraagstelling al hebt gezegd, dat er effectief nog geen offshore biedzone in België is ingevoerd en dat er ook nog niet beslist is om dat te doen. Inderdaad, vooraleer een biedzone in te voeren, moeten de noodzaak en de effecten ervan grondig onderzocht worden. Ik verwijs overigens naar een vraag van mevrouw Buyst over hetzelfde onderwerp een tijdje geleden. Een dergelijke invoering zorgt immers voor drastische wijzigingen in de elektriciteitsmarkt en heeft verregaande gevolgen.

In de voorbije maanden heb ik een studie laten uitvoeren naar hoe de internationale ontwikkeling van wind op zee en de marktwerking daaromtrent vormgegeven kan worden. De karakteristieken en de voor- en nadelen van een offshore biedzone werden daarin onderzocht. Ook werd nagegaan of er alternatieven bestaan en hoe die er desgevallend uitzien. Voorts ben ik gesprekken aangegaan met verschillende stakeholders daarover. Ook de netbeheerder zelf heeft, in het kader van de taskforce MOG 2, daarover met de sector overlegd.

Verdere, diepgaandere analyses moeten nog gebeuren. De voordelen van een offshore biedzone zijn duidelijk. Het gaat over een efficiënte manier om structurele congestie op te lossen, zonder dat er noodzakelijkerwijze kostelijke netinvesteringen moeten worden gedaan.

Dat is natuurlijk niet de enige factor die in rekening moet worden gebracht. De impact van de invoering van een offshore biedzone is heel groot. Indien een offshore windpark voor zijn aansluiting gebruik maakt

08.01 Bert Wollants (N-VA): Dans le Plan fédéral de développement d'Elia, la zone de dépôt des offres en mer est déjà incluse dans l'analyse coûts-bénéfices pour la société même si aucune décision n'a encore été prise à cet égard.

Quelles initiatives ont déjà été prises aujourd'hui dans le cadre de l'analyse relative à une telle zone? Quels avantages peut-elle présenter? Quand serait-elle idéalement créée? Quelles initiatives convient-il de prendre pour parvenir à une décision concluante? Quelle sera la position du gouvernement?

08.02 Tinne Van der Straeten, ministre: Il convient, avant de se prononcer sur la création d'une zone de dépôt des offres en mer en Belgique, d'en analyser en profondeur la nécessité et les effets. En effet, son instauration modifierait radicalement le marché de l'électricité, entraînant des conséquences considérables.

J'ai demandé la réalisation d'une étude, ces derniers mois, pour examiner concrètement la question du développement international de l'éolien offshore et du fonctionnement du marché en la matière. Les caractéristiques, ainsi que les effets positifs et négatifs d'une zone de dépôt des offres en mer, ont été analysées dans ce cadre, ainsi que les alternatives à cette solution. Par ailleurs, je me suis concertée sur ce point avec différentes parties prenantes. Le gestionnaire de réseau s'est également concerté avec le secteur. Des analyses plus

van een hybride infrastructuur, die ook gebruikt wordt voor interconnectie, zal het windpark in concurrentie treden met andere windparken en interconnectoren aangesloten op deze zelfde hybride infrastructuur, en dus mogelijk afgeschakeld worden. Zo wordt de kostbare capaciteit van het windpark niet optimaal gebruikt, maar wordt wel kostenefficiëntie nagestreefd voor de eindgebruiker.

Er zijn dus zeker voordelen, maar het belangrijkste is dat kosten en baten voor alle partijen en voor de maatschappij in haar geheel worden afgewogen. Deze oefening gebeurt ook op Europees niveau, bij de besprekingen over de herziening van de EMD. In het kader van de EMD-besprekingen is dat ook een topic dat hoog op de agenda staat.

Een offshore biedzone kan ook pas worden ingevoerd wanneer er sprake is van structurele congestie. Naar timing van de installatie van een biedzone is dat de eerste belangrijke voorwaarde waaraan moet voldaan zijn. Structurele congestie kan worden voorspeld. Om te bepalen hoe deze te voorkomen of op te lossen, moeten verschillende opties in overweging worden genomen. Het versterken van het transmissienet is bijvoorbeeld een andere optie om structurele congestie op te lossen. Die oplossing is echter niet steeds wenselijk of mogelijk.

In het kader van de goedkeuring van het Federaal Ontwikkelingsplan heb ik inderdaad aan de netbeheerder gevraagd om deze optie bijkomend te onderzoeken, namelijk de transmissiecapaciteit verhogen tussen het energie-eiland en het land, om de verwachte congestie bij de ontwikkeling van de PEZ gecombineerd met hybride interconnectie op te lossen. Indien blijkt dat dit een valabele oplossing is, zal het Federaal Ontwikkelingsplan geüpdatet moeten worden.

Dergelijke detailstudies met alle afwegingen en alle voor- en nadelen voor alle partijen moeten nog worden verder worden uitgevoerd. Als dit alles is onderzocht en er zou blijken dat een offshore biedzone een valabele oplossing is en een maatschappelijk voordeel biedt, dan kan de netbeheerder een voorstel doen aan de regulator om een offshore biedzone in te voeren. De regulator zal hiervan een analyse maken en mij die informatie bezorgen. Alvorens finaal te beslissen, zal ik samenwerken met alle betrokkenen zodat ik een gedegen beslissing kan nemen.

Op dit moment is geen enkele van deze formele stappen reeds gezet en ik ben absoluut van mening dat het dossier daarvoor nu onvoldoende matuur is. We zijn nog volop bezig met de ontwikkeling en we zitten nog niet in een situatie van structurele congestie. We kunnen die misschien wel zien komen, maar nu alleen de optie van een *regulatoire* piste daarvoor naar voren schuiven is voor mij onvoldoende. Dat was mijn probleem met het Federaal Ontwikkelingsplan. Ik wil de deur niet sluiten, ook niet voor andere oplossingen. Ik kan alleen maar blijven verwachten dat alle stakeholders, en ook de ministers op Europees niveau in het kader van de EMD-richtlijn, die reflectie voortzetten, ook met onze buurlanden waarmee we *interconnecteren*. We mogen de beslissing niet voor ons uitschuiven, maar moeten erover blijven reflecteren om op het juiste moment een beslissing te kunnen nemen. Het dossier moet matuurder worden, we moeten verdergaan met de ontwikkeling van wind op zee, we moeten blijven evalueren en de juiste beslissing nemen.

Dat was ook de conclusie van de studie over de versnelling voor de Noordzee, die is uitgevoerd voor Sia Partners, namelijk dat het heel moeilijk is om op dit moment ja of neen te zeggen. Op dit moment is

poussées doivent encore être menées.

L'instauration d'une zone de dépôt des offres en mer constituerait un moyen efficace de résoudre le problème des congestions structurelles sans devoir consentir des investissements onéreux sur le réseau. Nous devons cependant également prendre en considération d'autres facteurs. Ainsi, un parc éolien connecté à une infrastructure hybride également utilisée pour une interconnexion sera en concurrence avec d'autres parcs éoliens et interconnecteurs raccordés à la même infrastructure. Il se pourrait ainsi que la capacité du parc éolien soit même mise hors réseau, indépendamment du fait que l'utilisateur final bénéficiera d'une meilleure efficacité en matière de coûts.

Il convient de soupeser soigneusement les avantages et les inconvénients pour toutes les parties et pour la société. Cet exercice est réalisé à l'échelon européen lors des discussions sur la révision de la directive EMD.

Il ne peut être question de mettre en place une zone de dépôt des offres en mer qu'en cas de congestion structurelle. Or cette dernière est prévisible. Diverses options doivent être prises en considération pour éviter ou résoudre cette congestion. Le renforcement du réseau de transport peut par exemple offrir une solution, même si cette option n'est pas toujours souhaitable ou envisageable. Dans le cadre de l'approbation du Plan de développement fédéral, j'ai en effet demandé au gestionnaire du réseau d'examiner cette possibilité de manière plus approfondie en tant que solution potentielle à la congestion prévue lors du développement de la zone Princesse Elisabeth, dans un contexte d'interconnexion hybride. S'il s'avère qu'il s'agit d'une solution valable, le plan devra être modifié.

S'il ressortait de toutes les études détaillées qu'une zone de dépôt

de situatie niet zwart-wit. Toen mevrouw Buyst mij enkele maanden geleden in de commissie die vraag stelde, nog voor het ontwikkelingsplan eraan kwam, heb ik gezegd dat ik mij zou verzetten tegen een ontwikkelingsplan waarin één piste naar voren zou zijn geschoven.

des offres en mer constitue une solution plausible et offre un avantage pour la société, le gestionnaire du réseau pourra soumettre une proposition au régulateur afin de créer une telle zone. Le régulateur procédera alors à l'analyse de cette proposition. Avant de prendre une décision définitive, je me concerterai avec toutes les parties prenantes.

Pour l'instant, aucune initiative formelle n'a été prise. Le dossier est loin d'être prêt pour qu'une telle étape soit franchie. Nous ne nous trouvons pas encore dans une situation de congestion structurelle, même si nous pourrions peut-être la prédire. C'est pourquoi je ne souhaite exclure aujourd'hui aucune autre solution. Pour ces raisons, je me suis opposée à un plan de développement fédéral n'avançant qu'une seule option. Nous devons poursuivre la réflexion sur ce point avec toutes les parties prenantes, avec nos voisins et avec les ministres à l'échelon de l'Union européenne. Du reste, l'étude de Sia Partners est également parvenue à la conclusion qu'aucune décision ne peut être prise pour le moment à cet égard.

08.03 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, dank voor de input. In het federale ontwikkelingsplan wordt aangegeven dat de kosten-batenanalyse werd uitgevoerd onder de hypothese dat de offshore biedzone er is. De vraag is dan of er dan geen kosten-batenanalyse had moeten worden uitgevoerd waarin die hypothese niet werd gevolgd. Nu zitten we met cijfers die inzicht geven in één scenario, maar niet in een ander. Dat is misschien een zwakte.

08.03 Bert Wollants (N-VA): Le Plan de développement fédéral contient une analyse coûts-bénéfices réalisée en partant de l'hypothèse que la zone d'enchères offshore serait créée. N'aurait-il pas fallu réaliser également une analyse coûts-bénéfices pour le scénario sans zone d'enchères?

08.04 Minister Tinne Van der Straeten: Inderdaad. Dat heeft ook betrekking op de interconnecties die in het ontwikkelingsplan zitten en waarvoor we ook de update hebben gevraagd. U zult in het MB gelezen hebben dat in de overwegingen ook specifiek melding is gemaakt van die offshore biedzone. Dat is effectief de bedoeling.

08.04 Tinne Van der Straeten, ministre: En effet. C'est pourquoi nous avons également demandé une mise à jour en ce qui concerne la capacité d'interconnexion dans le plan de développement.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De waterstofsnelweg" (55037291C)

09 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'autoroute de l'hydrogène" (55037291C)

09.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb een vraag over een initiatief waarmee u hebt uitgekapt. Over het project van Fluxys voor een nieuwe leiding Desteldonk-Opwijk hebt u in het verleden in het Parlement altijd gezegd dat het daarbij gaat om de verhoging van de capaciteit tot 78 à 82 gigawattuur om aardgas naar Duitsland te vervoeren en u herhaalde dat in maart naar aanleiding van vragen van enkele collega's. Het lijkt me logisch dat de leiding futureproof is, maar zoals u het communiceert in een artikel getiteld "Klimaatwerf legt eerste kilometers waterstofsnelweg aan", lijkt het alsof er nooit aardgas mee zal worden vervoerd.

Zal er geen aardgas lopen door de nieuwe leiding? Indien dat wel het geval is, wanneer zal de omschakeling naar waterstof dan exact gebeuren?

Als Fluxys die leiding laat bouwen en in gebruik zal nemen, wil dat zeggen dat er een beslissing is genomen met betrekking tot de keuze van een waterstofvervoersnetbeheerder? Het wettelijke kader is immers nog maar net in commissie behandeld, maar mogelijk hebt u andere informatie?

09.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer Wollants, de leiding die Fluxys momenteel aanlegt tussen Desteldonk en Opwijk, heeft een dubbele functie. Op korte termijn versterkt ze het Belgische aardgasnet en lost ze een knelpunt op, waardoor onze doorvoercapaciteit naar Duitsland toeneemt.

België heeft zijn Europese partners, in het bijzonder Nederland en Duitsland, sinds het begin van de Russische inval in Oekraïne sterk gesteund door hen van aardgas te voorzien. Onze doorvoercapaciteit naar het oosten was echter niet ontworpen voor een dergelijk scenario. De pijpleiding is nodig om de aardgasbevoorradingsszekerheid van de EU te versterken. Dat gebeurt natuurlijk onder voorbehoud dat ook aan Duitse zijde de nodige investeringen worden gedaan. Dat hebben bondskanselier Scholz, tijdens zijn bezoek, en de bevoegde minister van Energie alvast bevestigd.

We hebben de pijpleiding zo gebouwd dat ze eveneens waterstof kan vervoeren, waardoor ze rechtstreeks kan worden hergebruikt voor waterstof, wanneer de marktsomstandigheden dat toelaten.

Met andere woorden, Fluxys investeert met het project in infrastructuur die niet alleen vandaag nodig is, maar ook bijdraagt aan de energietransitie.

De precieze datum waarop de leiding zal worden omgebouwd naar waterstof en zal worden ingezet voor waterstof – ze is immers 100 % *compliant* –, zal afhangen van een aantal factoren, zoals de snelheid waarmee de waterstofmarkt en het waterstofvervoersnet zich ontwikkelen. Dat heeft dus te maken met het tempo waarmee het aardgasverbruik daalt en met de aardgasbehoefte van Duitsland maar evengoed met de vraag naar waterstof, niet alleen in België maar ook in Duitsland.

Het netwerk is volgens de uitleg van Fluxys ook zodanig opgevat dat het volledig modulair is en bepaalde stukken eerder kunnen omschakelen dan andere naar gelang van de noden.

Wij hebben ook de ambitie om tegen 2028 een waterstofverbinding met Duitsland tot stand te brengen, wat de reden is waarom het zo belangrijk was om, vooraleer het gaspakket finaal is, met die regulering naar

09.01 Bert Wollants (N-VA): La ministre s'est récemment félicitée de l'aménagement des premiers kilomètres d'une autoroute de l'hydrogène, mais il s'est avéré qu'il s'agissait du gazoduc entre Desteldonk et Opwijk, qui permettrait d'augmenter la capacité de transit vers l'Allemagne.

Est-il exact que cette canalisation ne sera pas utilisée pour le transport de gaz naturel? Dans la négative, quand la conversion à l'hydrogène sera-t-elle précisément opérée? Sa construction signifie-t-elle qu'un gestionnaire de réseau de transport d'hydrogène a été désigné?

09.02 Tinne Van der Straeten, ministre: Ce gazoduc renforcera à brève échéance le réseau belge de gaz naturel et remédiera à un goulot d'étranglement, ce qui augmentera notre capacité de transit vers l'Allemagne. Ce gazoduc renforcera la sécurité d'approvisionnement en gaz naturel de l'UE, ce qui est nécessaire depuis l'invasion russe en Ukraine. Il faut pour cela que les investissements nécessaires soient également réalisés du côté allemand.

Le gazoduc a été construit de manière à pouvoir également transporter de l'hydrogène, lorsque les conditions du marché le permettront. Cet investissement d'infrastructure contribue donc également à la transition énergétique.

La mise en service pour le transport d'hydrogène dépendra du développement du marché de l'hydrogène et du réseau de transport de l'hydrogène. Ce développement est lié à la diminution de la consommation de gaz naturel, aux besoins en gaz naturel de l'Allemagne et à la demande d'hydrogène, tant en Belgique qu'en Allemagne. Le réseau sera conçu de façon modulaire, de sorte que certains tronçons puissent passer à l'hydrogène plus tôt que d'autres, en fonction des besoins.

buiten te komen. Er zal immers voor de waterstofinfrastructuur ook een netbeheerder moeten worden aangeduid, omdat wij, wanneer de leiding deel uitmaakt van het waterstofnetwerk, moeten kunnen garanderen dat iedereen die dat wenst, daartoe toegang heeft op een niet-discriminerende manier.

De publicatie van de wet impliceert dat de procedure voor HNO wordt gelanceerd en dat de selectie zal gebeuren in maart-april 2024. Dat betekent dat er vanaf die periode geen regulatoire problemen zijn. Wanneer een beheerder is gekozen en de leiding in gebruik wordt genomen voor waterstof, zal die ook aan die beheerder moeten worden overgedragen.

Ik heb daarover inderdaad erg voluntaristisch gecommuniceerd. Dat was ook effectief de bedoeling.

Wij hebben een MOU gesloten met Nordrhein-Westfalen over de interconnecties tussen onze beide landen. Er is een sterke vraag van de industrie, zowel in het Ruhrgebied als bij ons in het Antwerpse en in het Gentse om hoeveelheden waterstof naar ons land te importeren. Dat is pas mogelijk mits de realisatie van een samenspel van factoren: de leidingen moeten er liggen, het regulatoire kader ter zake moet duidelijk zijn en de moleculen moeten worden geïmporteerd. Met het oog op de aanvoer voor het waterstofnet praten we dan ook niet alleen met Noorwegen, maar ook met andere Noordzeelanden.

Zoals ik al gezegd heb, wordt de leiding ontwikkeld in de context van de gaswet. De ontwikkeling van de leiding veronderstelt niet welke entiteit als waterstofnetbeheerder zal worden geselecteerd, zoals bepaald is in de waterstofwet.

09.03 Bert Wollants (N-VA): Ik meen dat het mooi is te kunnen spreken over de eerste waterstofsnelweg. De realiteit is inderdaad voorlopig nog heel anders. Op korte termijn zal de leiding vooral worden gebruikt voor aardgastransport.

Wij kijken uit naar de verdere stappen in het dossier. Wij zullen zien wanneer en welke waterstofnetbeheerder wordt aangeduid.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Vraag van Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het Energietransitiefonds" (55037299C)

10 Question de Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le Fonds de transition énergétique" (55037299C)

10.01 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, we hebben in deze commissie al geregeld gezegd dat we voor een immense uitdaging staan om ons energiesysteem klaar te maken voor de toekomst. Het gaat om een versnelling van de energietransitie, die ons land in staat stelt om enerzijds onze volledige energievraag te verminderen en anderzijds volop in te zetten op de elektrificatie van verschillende sectoren.

Notre ambition est de mettre en place une connexion hydrogène avec l'Allemagne d'ici 2028. Par conséquent, un gestionnaire de réseau doit aussi être désigné pour les infrastructures liées à l'hydrogène de sorte que toute personne qui le souhaite puisse accéder au réseau d'hydrogène sans aucune discrimination.

La publication de la loi marque le lancement de la procédure de sélection de l'opérateur du réseau d'hydrogène. Celui-ci sera désigné en mars-avril 2024.

Un protocole d'accord a été signé avec la Rhénanie-du-Nord-Westphalie concernant les interconnexions entre les deux pays. Pour garantir l'approvisionnement d'hydrogène, il faut des canalisations, un cadre réglementaire ainsi que des molécules. C'est pourquoi nous poursuivons également le dialogue avec la Norvège et d'autres pays.

Aujourd'hui, le développement de la canalisation s'inscrit dans le contexte réglementaire de la loi gaz. Il sera procédé à la désignation du gestionnaire du réseau d'hydrogène conformément à la loi hydrogène.

09.03 Bert Wollants (N-VA): La canalisation sera donc provisoirement utilisée pour le transport de gaz naturel. Nous attendons avec impatience les prochaines étapes.

10.01 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Nous devons accélérer la transition énergétique. Or la recherche et l'innovation jouent un rôle important à cet égard. Dans le cadre du Fonds de transition énergétique (FTE), le gouvernement a

Als ik buiten het Parlement wordt ontvangen, bijvoorbeeld door mensen van EnergyVille of VITO, dan zie ik ook dat onderzoek en innovatie een belangrijke rol spelen in die versnelling die we moeten inzetten. Net als vorig jaar selecteerde de regering projecten die aantonen dat onderzoeksinstellingen en bedrijven elkaar kunnen blijven versterken in deze versnelling in het kader van het Energietransitiefonds. Ik heb u hierover vorig jaar al vragen gesteld en doe dat dit jaar opnieuw.

Mevrouw de minister, hoe blikt u terug op het proces en het resultaat van het Energietransitiefonds dit jaar? Welke projecten springen voor u het meest in het oog? Welke aanpassingen werden er gedaan aan de projectoproep, de begeleiding door de FOD en/of de selectiecriteria?

10.02 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mevrouw Buyst, in de ministerraad hebben wij vorige week vrijdag inderdaad een beslissing genomen over de subsidietoekenning in het kader van de zevende oproep van het Energietransitiefonds (ETF). In totaal hebben wij 51 projectvoorstellen ontvangen en 21 projecten hebben een subsidie gekregen.

Het ETF werd opgericht in 2017 om onderzoek, ontwikkeling en innovatie op het gebied van de energietransitie te ondersteunen en wordt gefinancierd door de nucleaire taks, die de exploitant ENGIE Electrabel betaalt om de kerncentrales van Doel 1 en 2 tot 2025 open te houden. De overheidssteun per project bedraagt minimaal 100.000 euro en maximaal 5 miljoen euro. Bij deze oproep hebben wij een budget toegekend van 24,2 miljoen euro, waarvan het overgrote deel gaat naar flexibiliteit en het verhogen van de integratie van hernieuwbare energie in ons elektriciteitsnet. Dat zijn eigenlijk toch de grote uitdagingen waar wij nu voor staan, met een recordaantal warmtepompen en elektrische wagens en grote ambities inzake windenergie op zee. Wie veel hernieuwbare energie zegt, zegt tegelijkertijd ook veel nood aan flexibiliteit.

Het is het tweede jaar op rij waarin wij in de oproep aangeven wat voor ons de domeinen zijn waarover wij voorstellen willen ontvangen. Wij hebben dus ook een aantal specifieke thema's voorgesteld voor de thematische as 1 betreffende hernieuwbare energie in de Noordzee en de thematische as 3 betreffende de bevoorradingszekerheid en het nevenwicht. Dat zijn thema's die nauw verband houden met het beleid van de federale overheid en waaromtrent bijkomend onderzoek en ontwikkeling nuttig zouden zijn.

Enkele voorbeelden die ik kan aanhalen in dit verband zijn een project met betrekking tot de realisatie van laadpleinen samen met energiegemeenschappen, dus een manier om de piek te verschuiven, en het onderzoek naar superconductors als mogelijke technologie om elektriciteit over lange afstanden in grote hoeveelheden te transporteren, onder andere tussen landen. We hebben daarnet al gesproken over structurele congestieplatformen. Er zijn ook nieuwe technologieën als het gaat over het transporteren van elektriciteit. Dan is er een project over hoe residentiële verwarming en industriële warmtepompen kunnen bijdragen aan flexibiliteit op het elektriciteitsnet.

We hebben in deze oproep ook aandacht gehad voor *repowering* en *decommissioning*, met betrekking tot de recyclage van turbinebladen bij de komende *repowering* van windturbines op zee. Vervolgens hebben we de levensduurverlenging van bestaande windturbines op zee en hun funderingen. In de eerste zone zou het misschien een idee

sélectionné des projets qui prouvent que les établissements de recherche et les entreprises peuvent se renforcer mutuellement. Comment la ministre évalue-t-elle ce FTE?

10.02 **Tinne Van der Straeten**, ministre: Lors de la réunion du Conseil des ministres de la semaine dernière, 21 projets sur un total de 51 propositions ont été sélectionnés à la suite du septième appel à projets du FTE. Le FTE existe depuis 2017 et est financé par la taxe nucléaire payée par ENGIE pour maintenir les centrales nucléaires de Doel 1 et 2 en activité jusqu'en 2025. La majeure partie des 24,2 millions d'euros est consacrée à la flexibilité et à l'augmentation de l'intégration des énergies renouvelables dans notre réseau électrique. Cette année, les thèmes spécifiques étaient les énergies renouvelables en mer du Nord, d'une part, et la sécurité d'approvisionnement et l'équilibre du réseau, d'autre part. On peut citer comme exemples l'aménagement de plaines de recharge en collaboration avec des communautés énergétiques, la recherche sur les supraconducteurs, le recyclage des pales d'éoliennes, le *repowering* et la création d'un centre d'expertise pour le déclassement de l'éolien offshore.

Les projets consistent en 21 solutions visant à réduire notre dépendance aux énergies fossiles et aux autres pays. Les résultats doivent obligatoirement être publiés. Nous examinons encore comment rendre plus accessible l'état d'avancement des projets. Nous avons également diminué la durée des projets, car la transition énergétique s'opère très rapidement.

Les projets fournissent une mine

kunnen zijn om te werken met *repowering*, maar dat komt natuurlijk ook met nieuwe uitdagingen. Mijnheer Wollants, u hebt mij daar in het begin van de legislatuur een aantal keren over ondervraagd. We ondersteunen ook een project dat kijkt naar een expertisecentrum inzake offshore wind *decommissioning*. Betreffende offshore wind zijn er toch nog wel wat open vragen. Dat is een werf die we proactief moeten aanpakken, zeker als we zeggen dat we de hele Noordzee willen volbouwen, en er ook nog andere zeebassins zijn binnen Europa, zoals de Middellandse Zee, de Ierse Zee en de Zwarte Zee, maar tevens oceanen verder van ons weg.

Dan hebben we ook nog een project rond sectorkoppelingen. Elektriciteit, gas, waterstof en warmte zijn in de toekomst immers meer en meer verbonden met elkaar of hebben een grotere impact op elkaar.

We hebben in ons land zeker de *brainpower* en de wil om oplossingen uit te werken. Wij steunen die 21 topprojecten. Het zijn 21 oplossingen die ons minder afhankelijk maken van fossiele brandstoffen en van het buitenland.

Voor de verschillende goedgekeurde projecten geldt sowieso de verplichting om de resultaten openbaar te maken. Met mijn administratie en mijn team bekijken wij of wij de huidige stand van zaken van die projecten ook beter kunnen ontsluiten. De looptijd van de projecten hebben we in deze legislatuur ook verkort. Dat was een wens van mij als minister. De energietransitie gaat zeer snel, waardoor we niet voor alle projecten vijf jaar kunnen blijven studeren, want dan zijn we veel te laat voor het voeren van beleid. Om die reden hebben we gedrukt op kortere projecten, zodat daar aanbevelingen uit kunnen komen, die vervolgens meegenomen kunnen worden. Als voorbeelden vernoem ik het energiedelen of het aanboren van flexibiliteit.

We moeten echt tijd vrijmaken om de mensen achter de toegekende en uitgewerkte projecten te horen. Dat kan misschien in het Parlement georganiseerd worden. Ik ben er echt van overtuigd dat daar een schat aan informatie ligt, die weliswaar wordt doorgegeven, maar waar we misschien wat te weinig tijd voor maken om er echt goed in detail op in te gaan. Als die projecten aan ons voorgesteld worden, zullen er zeker dingen uitkomen waarvan we vinden dat ze misschien in een wet ingeschreven moeten worden. Als daarvoor interesse bestaat in het Parlement, kunnen we dat misschien samen doen.

In de jongste oproepen wordt ook meer gedrukt op samenwerking tussen kennisinstellingen en industriële actoren, met het oog op wederzijdse uitwisseling, om met zoveel mogelijk concrete projecten te komen.

10.03 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Dank u wel, mevrouw de minister. Het is goed dat de federale overheid, en u als minister, investeert in onderzoek en innovatie. Ik ben pas een drietal jaar bezig met dit thema. Ik probeer ook op het terrein te gaan. Zo mocht ik meelopen met professor Vermang en heb ik in de Kempen enkele bedrijven bezocht die bezig zijn met duurzaamheid. Ik denk bijvoorbeeld aan Kelvin Solutions, dat bezig is met warmtenetten. Ik sta echt met bewondering te kijken naar de manier waarop onze talenten het voortouw nemen in sommige zaken.

Het is goed dat het Energietransitiefonds nu focust op de nieuwe visie op energiesystemen, waarbij het gaat over meer hernieuwbare energie en meer flexibiliteit, maar ook nadenkt over de decentralisatie van het

d'informations auxquelles nous ne consacrons peut-être pas suffisamment de temps. Si ces projets suscitent un intérêt particulier, nous pourrions en inviter les acteurs au Parlement.

10.03 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Je me félicite d'entendre que l'État fédéral réalise des investissements en recherche et innovation. Il est positif que le Fonds de transition énergétique se focalise sur une vision novatrice des systèmes d'énergie et sur les aspects circulaires. Notre commission devrait peut-être se demander comment améliorer l'accès aux résultats de ces recherches.

energiesysteem, met die energiegemeenschappen, en over een aantal circulaire aspecten waarvoor nu blijkbaar projecten geselecteerd zijn. Ik ben zeker benieuwd naar de resultaten van het onderzoek. Misschien moet deze commissie eens bekijken op welke manier wij meer toegang kunnen krijgen tot die resultaten. Dit is zeker iets wat nog vervolgd zal worden.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 18.12 uur.

La réunion publique de commission est levée à 18 h 12.